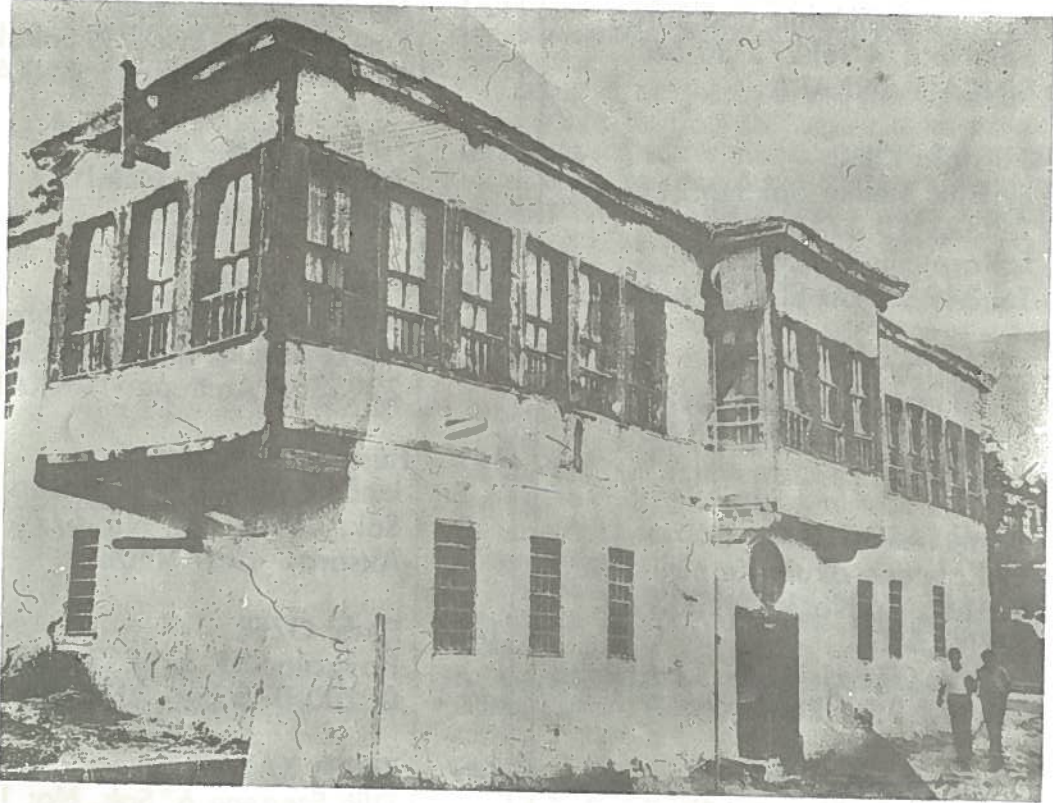

dağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Prof.Dr.Zeki HAFIZOĞULLARI
Hüseyin KABASAKAL
Dr. Kriton DİNÇMEN
Akif UĞURLU
Adil YÜCEL

Prof.Dr.Türkan SAYLAN
Savaş BEYDEMİR
Sevilay YAVUZ
Tülay KALE
Osman Sulhi AKSU

H.Cüneyt ÖZKUL
Mehmet Ali BİLİR
Mehmet ORHAN
Fatma Nur ÖZDEM

ÜYELERİMİZ

- 101 - Hüseyin Kasım GÜNDÜZ
Basın İş-19 Yapı Koop.No:6/14
Tel:250 19 20 BATIKENT-ANK.
- 102 - Hüseyin KAYA
Etlik Kuyuyazısı Cad.2.Sok.
No:38/17 Tel:321 04 26 ANK.
İş:Sırma Sok.No:43
Tel:348 72 02 SİTELER-ANKARA
- 103 - İrfan NİKSARLI
Ev:Baş Harık Mah.Paşaköşkü
Sok.Öğretmenler Sitesi No:36/9
Tel:251 173 MALATYA
- 104 - Selahattin SAKALLI
Ev:Fatih Mah.izmir Cad.Saran
Sok.No:8/4 Tel:272 36 56
SİNCAN-ANKARA
- 105 - Mustafa KILIÇ
Ev:Etlik Melike Sok.No:21/1
Tel:323 10 37 ANKARA
İş:Karpuzlu Sok.No:4
Tel:349 33 60 SİTELER-ANKARA
- 106 - Cafer Tayyar ÖZDEM
Ev:Saimekadın Gömü Sok.
No:9/B-112 Tel:367 26 90
ANKARA
- 107 - Hilmi TAŞOĞLU
Ev:Kaletepe okulu Kerpiçli Sok.
Kırseda Ap.No:35 Tel:333 42
KIRIKKALE
İş:Şark Çiğercisi Doğu Cad.No:38
Tel:197 25 KIRIKKALE
- 108 - Yusuf Murat SOYLU
Ev:Ümitköy Binsesin Sitesi
No:10 Tel:235 30 12 ANKARA

AĞIN DERGİSİ
SİZLERİN KATKILARI İLE
DAHA GÜÇLÜ OLACAK
LÜTFEN SİZDE ABONE ÜCRETLERİNİZİ
PTT 101843 NOLU
ÇEK HESABINA YATIRIN

ABONELERİMİZ

- 140 - Tuğrul ÇELİKEL
Adresi değiştiğinden yenisi bilin-
miyor.
- 141 - Lütfü UZUNOĞLU
Sergenler Sok. No : 10/1
Cebeci - ANKARA
- 142 - Aysel SERİN (SOYLU)
Girişim Sitesi M - 3 Bl. No : 8
Ümitköy - ANKARA
- 143 - Mustafa ÖZDEM
Bağcı Sok. No : 28/ B
Etlik - ANKARA
- 144 - Mevlüt ÖKSÜZOĞLU
Emekli Subay Evleri 9. Sokak
No : 17/8 Yücetepe - ANKARA
- 145 - Yahya KAYA
T.A.I. Lojmanları C/3-10
Mürted - ANKARA
- 146 - Mehmet ÖZMEN
M.E.B. Rehberlik ve Araştırma
Merkezi Müd. Tel: 230 17 42
2295809 Anıttepe - ANKARA
- 147 - Hüseyin Numan BİLİR
İnebey Mah. Tiryaki Hasan Paşa
Sok. Uğurlu Apt. No: 6/7
Aksaray - İSTANBUL
- 148 - Fikret ÖZER
Havacılar Sit. 3. Bl. No: 22
06200 D. Evler - ANKARA
- 149 - Zabite KAYA
Etlik Esertepe 6. Sok. No: 11
ANKARA
- 150 - Sedat ÖZKUL
Güvenlik Cad. No: 80/2
Tel : 427 32 23 A.Ayrancı
ANKARA

Sahibi
AĞIN Kültür Ve Dayanışma Derneği
Adına
Dr. VAKIF ÖZKUL

★

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NIKSARLI

★

Yazı Kurulu
Nihat ASYALI
Dr. Vakıf ÖZKUL
Nihat İSPİR
Rüştü ASYALI
Muammer NIKSARLI
H. Cüneyt ÖZKUL
M. Cavit ALPASLAN
Yıldız İRENGÜN
Nadir YILMAZ

★

Yazışma Adresi
Necatibey Cad. Uysal Apt. No: 20/16
Tel: 230 11 54 06430 - ANKARA

★

Banka Hesap Numarası:
Ziraat Bankası/Yenişehir Şubesi
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği
Hesap No: 16890

★

Gönderilen yazılar Yayınlansın
yayınlanmasın iade edilmez ve
telif ücreti ödenmez.

★

DERGİMİZ AYDA BİR ÇIKAR
Yıl: 2 Sayı: 11/1992
Dizgi-Grafik: Mes-pa Reklam 230 37 68
Baskı: Tarhan Ofset-229 91 55

★

Ön Kapak : Ağın'dan Eski Bir Ev
Fotoğraf : Savaş BEYDEMİR

SİZLERLE

Derginiz Ağın 11. sayıyla sizlere ulaşırken bizler, yani sizlerin yazılarınızı bir dergi haline getirip sizlere ulaştırmaya çalışan dergi çalışanları büyük mutluluk içerisindeyiz. Gerek 1967 yılında, gerekse 1991 yılında çıkan ilk sayıların başyazılarında da belirtildiği üzere "bu dergi yönünü, yöntemini ve tutumunu okuyucunun eğilimine, isteklerine ve dünya görüşüne uygun olarak düzenleyecek ve buna göre karakter kazanacaktır". İşte bunun için "derginiz" diyoruz ve gelebildiğimiz yer olarak ta mutluyuz diyoruz.

Aslında, Ağın'ın okur olarak ta yazar olarak ta sahip olduğu potansiyeli dikkate alırsak bulunmamız gereken tiraj seviyesinin de, dergimize gelebilecek yazı miktarının da oldukça gerisinde olduğumuzu üzüntüyle söylemeliyiz. Ancak, her yeni sayıda yeni okurlar ve yeni imzalar bizi ileriye dönük olarak mutlu etmektedir. Bu arada, aynı konular üzerinde gelen çeşitli yazı ve cevaplar ve bunlara da cevaplar, yine ileriye dönük olarak tatlı, öğretici ve de ilgi çekici tartışmaların habercisi olmaktadır.

Sizlerin de bildiği üzere ve yine yukarıda sözünü ettiğimiz başyazılarda da belirtildiği gibi, Dergimiz, herhangi siyasi kuruluş veya görüşlerin sözcüsü olmaktan kaçınmaya dikkatle özen göstermektedir. Ağın'ın derneği olan "Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği"nin çıkarmakta, dahada doğru bir deyimle organizasyonunu yapmakta olduğu bu dergi de bütün Ağın'lıların ve okuyucularının. İşte bunun için de çeşitli konular üzerinde açılacak bilimsel tartışmalara açık olan Ağın'ın sayfalarının, siyasi-ideolojik tartışmalara açık olamayacağı görüşündeyiz gelen yazılar da bu görüşle süzgeçten geçirilmektedir.

Özenle dikkat edilen hususlardan biri de, ister bilimsel yazılarda, isterse mahalli espirilerde hiç bir görüşü ve hiç bir şahsı incitmeme ilkesidir. İşte bunun için de bize olan güvenine inandığımız ve kendilerini çok yakın bulduğumuz bazı yazı sahiplerinin, yazılarında rastladıkları ve rastlayacakları bazı küçük kalem oynatmalarına danılmıyacaklarını umuyoruz. Yayınlanmadığımız bazı yazıların da bu görüşlerle incelendiğini söylemeliyiz.

Peki, bu konuda hiç hata olmuyor mu? Hemen soruyla cevap verelim- İnsan olur da hatasız olur mu? Evet, bizim de bazen gözümüzden kaçan durumlar oluyor. İşte orada da, yine mutlulukla ifade etmeliyiz, siz okuyuculardan hemen uyan sinyalleri bize ulaşıyor. Bu konudaki son örnek 8. sayımızın "İbik Dayı" fıkralarında, Hz. Peygamber'e hitaben söylendiği yazılan çok yakışsız bir kelime dolayısıyla meydana gelmiştir.

Hemen şunu belirtelim; biz, yani Ağın Dergisi mutfağındaki herkes, değil Hz. Peygamber'e, yukarıda da belirtildiği üzere her hangi bir kişiye bile söylenecek ve yazılacak yakışsız, incitici sözcüklerin hiç bir zaman onaylayıcısı olmadık ve olmayacağız. Peki, bu kelime niye yazıldı, daha da ötesi, bu kelime söylendi mi?

Sevgili okuyucular, bunların hepsinin bir açıklaması var. Bunları uzun uzun anlatabiliriz de. Ancak, yine inandığımız bir ilke var, hiç bir mazeret bu çok önemli hatayı telafi etmez. İşte bunun için de söylenecek tek şey "çok üzgünüz, özür diliyoruz" (Devamı 13. Sayf.)

LAİKLİK

-II-

Prof.Dr.Zeki HAFIZOĞULLARI

IV - LAİKLİĞİN SINIRI

11 . Alan Farklılaşması

Halkının örgünleştiği,yani iradesiyle hukuku nu oluşturduğu bir ülkede,asli tek bir kamusal iktidar,yani tek bir egemen vardır. Bu,o ülkede halkın hukuku olarak ifadesini bulan devlettir (98). Devletin, dolayısıyla devletin hukuk düzeninin bir unsuru olarak egemenlik, sadece devlete,dolayısıyla devletin hukuk düzenine izafe edilebildiğinden, bir ülkede ancak tek bir egemen düzen olabilir. Bu, o devletin hukuk düzenidir.

Demek ki, bir ülkede hem hukuk düzeni, , hem de din düzeni egemen olamaz. Egemen, ya o ülke halkının iradesiyle oluşturduğu devletin hukuku hukuk düzeni olur, ya o ülkede örgün din düzeni aynı zamanda devletin hukuku hukuk düzeni olur. Birinci halde laik devlet düzenleri, ikinci halde teokratik devlet düzenleri ortaya çıkar. Bu bağlamda, laik devlet düzenleri, ülkede, kurallarına aykırı olmamak kaydıyla kendini eşit veya madun din düzenlerine imkân verirken (99); teokratik devlet düzenleri, mantığının gereği olarak, ülkede,halkının iradesinin ifadesi olan bir hukuk düzenine imkân vermez. Bu demektir ki, teokratik devlet düzenlerinde hukuk düzeni aynı zamanda din düzeni, din düzeni aynı zamanda hukuk düzeniyken; laik devlet düzeninde hukuk düzeni aynı zamanda din düzeni,din düzeni aynı zamanda hukuk düzeni değildir; iki düzen, normatifik karakterleri dışında,birbirinden tamamen farklıdır.

(98)Kelsen Linamenti, s.105 vd,111 vd., Özellikle s.113-4
(99)Bobbio- Pierandrei, Age., s, 141

Bu durum, bir yandan hukuk ve dinin kendilerine özgü düzenleme alanlarının tesbitini (100), dolayısıyla din kurallarının tasnifini zorunlu kılarken, öte yandan hukuk düzeni yanında din düzenine yer verilip verilmeyeceğinin, verilecekse ne biçimde verileceğinin belirlenmesini (101) dolayısıyla bu konuda yegâne mümkün sistemelerin neler olabileceğinin ortaya konulmasını zorunlu kılmaktadır.

12 . Din kurallarının tasnifi

Henüz üzerinde uyushulan bir tanımı olmamakla birlikte (102), normatif alemin bir parçası olarak yaygın veya örgün her din gene bu alemin bir parçası olan hukuk, ahlak vs. gibi, kendine özgü bir kurallar sistemi bütünüdür.(103).Birlikte din denen bir bütünü oluşturan bu kurallar, bir yandan inananla inanılan arasındaki ilişkileri,inanılana yapılan ibadet ve ayinleri (104) düzenlerken, öte yandan inananlar arasındaki, inananlarla aynı inanıştan olanların birliğini ifade eden cemaat arasındaki ve farklı cemaatlerin biribiri arasındaki ilişkileri düzenlemektedirler(105).

(100)Bobbio-Pierandrei, Age.,s.143.

(101)Bobbio-Pierandrei, Age.,s.144.

(102)Brellich, Age.,3; Taplamacıoğlu,s.49 vd.

(103)Bobbio,Norma,s.4-5,6;Brellich, Age.,s.113 vd.

(104)Taplamacıoğlu, Age.,s. 294, 295. Özellikle

bkz.Brellich, Age.,s.53 vd.,61 vd.,81vd.

(105)D'Eril-Mandelli-Corrieri,II Fiume della storia, Vol. I.,Mondadori,1967,s.76;Moscati, Age.,s.254,266; Başgil Age., s.137vd.

Böyle olunca, ismi, özgünlük düzeyi ne olursa, olsun, din denen her kurallar sisteminde, sistemi oluşturan kurallar, inanç, ibadet ve "Muamelat" (106) kuraları olarak ayrılabilirler.

Hukuk,din,ahlak düzenlerinin kesiştikleri alan,genelde"muamelât"kurallarınca düzenlenen beşeri ilişkiler alanıdır.Hukuk, hem norm(107),hem müessese(108),Hem de süjelerarası ilişki (109)dir (110).Süjelerarası ilişkiden anlaşılan,bir kimsenin bir hakkı veya yükümlülüğü karşısında diğer bir kimsenin bir yükümlülüğünün veya hakkının bulunmasıdır(111).Dinin Muamelat kuralı denen kurallarla düzenlediği beşeri ilişkiler alanı,asında,bir kimseye bir hak veya yükümlülük yüklerken karşılık olarak diğer bir kimseye bir yükümlülük veya bir hak yükleyen hukukun düzenleme alanıdır,çünkü din, norm,özgünleşmişse,müessese olmakla birlikte,sadece hakkı olup karşılığında mükellefiyeti olmayan bir süje (tanrı) ile hak ve mükellefiyetleri olan bir süjenin münasebeti olduğundan (112),hukuktan farklı olarak süjelerarası bir ilişki değildir. O nedenle ,laik toplumsal düzenlerde ,dinle hukukun sınırı bu süjelerarasılık olmaktadır.Bu,genelde,dinle devletin ayrılması olarak ifade edilmektedir (113).

düzenidir.Sadece mükellefiyetleri olup karşılığında hakları olmayan (köle)bir süje ile hakları ve mükellefiyetleri olan bir süjenin münasebeti.Ne hakları ne de mükellefiyetleri olan bir süje ile (hayvanlar ve şeyler)hakları ve mükellefiyetleri olan bir süjenin münasebeti.Hakları ve mükellefiyetleri olan bir süje (insan)ile hakları ve mükellefiyetleri olan diğer bir süjenin münasebeti. İşte bu münasebetlerden sadece bu sonuncusu Kant'çı felsefede hukukki münasebet sayılmaktadır.(Bkz.Bobbio, Norma,s.25 ;Hafızogulları Ceza Normu,s.43,dp.34).Böyle olunca,dinle hukukun düzenleme alanları birbirinden kesinlikle ayrılmış olmaktadır.O halde,toplum düzeni biçiminin teokratik devlet düzeni olduğu anlaşılmadıkça,din düzeninden devlet düzeninin bunun tersi,,devlet düzeninden din düzeninin ayrılması bir keyfîlik değil bir zorunluluktur.

(113)Zaten,İsa "Benim saltanatım bu dünyada değildir" ve "Tanrı'ninkini Tanrı'ya Kayser'ininki Kayser'e verin"demekte dünyeyi devletin işlerine karışmak istemediğini belirtmiş bulunuyordu" (Hırş,Age.,s.158;Mosca,Age.,s.70).Taplamacıoğlu, Age.,s.299-304:"İslamın doğuşta ve oluştan büyük kuvveti gerçekçi ve devrimci olmasıdır." "İlme fazilete ve uzmanlığa bu kadar saygı gösteren İslamiyetin uzun bir süreden beri yenilik ve yorumlara bütün kapıları kapamış görünmesi sisteme hakim olan ilkelere aykırıdır".."Fakat uzun yıllar yoruma yer verilmemesi,bu dinin çağdaş hayata uygulanması konusunda,düşünürler arasındaki fikir ayrılıkları yaratmıştır."Geleneksel sistem " siyaset ve dini birleştiren bir geleneği yorumlayacak,din ile hayatın diğer yön ve görüşlerinin birlik arzettiğini savunur ve böylece bugüne kadar uygulanan İslamiyeti olduğu gibi devam ettirmek amacını güder." "Temel ilkelere dönme görüşünde olanlar" peygamber ve dört halife devrinde gerçeklikte olan müslümanlığı "Batı dünyasında iyi olan her şeyi de özellikle ıctmanın çağdaş bir yorumu saydıkları siyasi demokrasinin İslamiyete uygulanmasını isterler."Laik sistem taraftarları "kesin olarak din ve dünya işlerini birbirinden ayırdetme yolunu tutmuştur.İslam' da dünya işleri (emr-ü dünya) ve din işleri (emr-ü ahiret) şeklinde yapılan bölümlenmeler bu kere kanun maddeleriyle doğrulanmıştır.Bu konuda,ayrıca bkz.Başgıl,Age.,s.143-146: Özellikle "...Bugün Türkiye'de dini usul ve hukukun yeniden hakim olmasını istemek,bizce,muhali temenni etmektir.Binaanaleyh makul olan dini usul ve hukuku Müslüman ferdin takip ve takdine bırakmak ve bu usul ve hukukun Devlet Hukukuyla mücadeleye girmesine meydan vermemektir."

Demek ki hangi açıdan bakılırsa bakılsın,madem hukuk dinden farklı olarak norm,müessese olmak yanında ayrıca süjeler arası münasebettir,ulaşılabilir uygarlığın bir gereği olarak bugün, dinle hukukun ayrılması bir keyfîlik değil bir zorunluluktur.

- (106)Taplamacıoğlu,Age.,s.304;Başgıl,Age.,s.137:"..din sırf inançtan ve ibadetten ibaret değildir;aynı zamanda muayyen bir hayat ve cemiyet sistemi ve bir fiil ve hareketler kanunudur";Moscati, Age.,s.254;D'Eril-Mandelli-Corrieri,Age.,s.75, 76.
- (107)Bobbio,Norma,s.3vd.;Hafızogulları,Ceza Normu, s.31 vd.
- (108)Bobbio,Norma,s.10 vd.;Hafızogulları,Ceza Normu,s.35 vd.Bkz.Romano,L'ordinamento giuridico,Firenze,1951.
- (109)Bobbio,Norma,s.23 vd.;Hafızogulları,Ceza Normu,s.42 vd.
- (110)Bobbio,Norma,s.30 vd.Özellikle s.33,34 ";Hafızogulları,Ceza Normu,s.48-49.
- (111) Kant , Metafisica Dei Costumi ,Ediz ,UTED., 1956,s.406,407;Scarano,I rapporti di diritto penale,Milano,1942,s.5; del vecchio,Hukuk Felsefesi Dersleri,Çev.S.Erman,İstanbul, 1952,s.120 vd., 129.
- (112)Beşeri davranış,Kant'a göre (Metafisica,s.406), dört biçimde ortaya çıkmaktadır . (Kant' ın düşünceleri için Bkz.Hırş,Age.,s.199 vd) :Sadece hakkı olup karşılığında mükellefiyetleri olmayan (Tanrı) bir süje ile hak ve mükellefiyetleri olan bir süjenin münasebeti. Bu din

Gerçekten, dinle devlet aynıysa, hukuk dindir, din de hukuktur. Bu, teokratik devlettir. Dinle devlet farklıysa, hukuk din, din de hukuk değildir. Bu, laik devlettir. O halde, laik toplum düzenlerinde, din başka bir normatif dü zen, hukuk başka bir normatif düzen dir. Buradan, zorunlu olarak, bir yandan beşeri iradenin ilahi iradeyi, ilahi iradenin beşeri iradeyi ortadan kaldırmadığı ve dolayısıyla hukukun dini, dinin hukuku geçersiz kılmadığı, daha özelde hukuk kuralının hukuk kuralını ilga etmediği sonucu çıkarken, öte yandan, bununla bağıntılı olarak, hukukun muhatabı olan kimsenin, tabii isterse, dinin de muhatabı olabildiği sonucu çıkmaktadır.

Bu sonuç, doğal olarak, laik hukuk düzenlerinde dinin düzenlenmesini zorunlu kılmak tadır. Düzenleme, ülkelerin tarihsel, siyasal ve toplumsal koşullarıyla bağıntılı olmakla birlikte, katıksız şekillerinde, ya örgün dini tanımak, ya yaygın dini tanımak, ya da dine karşı olmak biçiminde ortaya çıkmaktadır.

13 . Örgün dini tanıyan hukuk düzenleri

Örgün dini tanıyan hukuk düzenlerinde de, devlet, ülkede mevcut maruf ve müesses dinleri tanır, bunlara karşı tarafsızdır, her hangi birinin iç düzenine, ibadet ahkâm ve erkânına müdahale edemez (114). Bu hukuk düzenlerinde, devlet karşısında dinin örgün lük düzeyi, her ülkenin kendi tarihsel, siyasal ve toplumsal koşullarıyla bağıntılı olarak değişebilmektedir. Bunun en tipik örnek lerinden biri İtalyan hukuk düzenidir (115).

İtalyan Anayasası, "temel ilkeler" başlığı altında, egemenliğin halka ait olduğunu belirttikten sonra (md.1), Devletin ve katolik kilisesinin her birinin kendi düzeninde bağımsız ve egemen olduğunu kabul etmekte, aralarındaki ilişkilerin Laterano Antlaşmalarıyla düzenlenmiş bulunduğunu ifade etmektedir (md.7). Ancak, Anayasa, bununla kalmamakta, tüm dini inanışların kanun önünde eşit olduklarını ilan etmekte, Katoliklikten farklı dini inanışların, İtalyan hukuk düzeniyle çatışmamak kaydıyla, kendi esaslarına göre örgünleşme hakkına sahip bulunduklarını kabul etmekte, bunlarla Devletin ilişkilerinin, kendi temsilcileriyle anlaşmalar esas olmak üzere kanunla düzenleneceğini belirtmektedir. (md.8) (116).

(114) Başgil, Age., s.14; Arsal, Age., s.83.

(115) Bkz. Taplamacıoğlu, Age., s.300.

Böylece, hukuk düzeniyle örgün bir düzen olarak dinin ilişkileri belirlendikten sonra, anayasada, ayrıca temel bir hak olarak din ve vicdan özgürlüğü düzenlenmektedir. Anayasa, "Vatandaşların hakları ve ödevleri" başlığını taşıyan birinci bölümünde, medeni ilişkiler başlığı altında öteki temel haklar yanında din ve vicdan hürriyetine yer vermektedir. Anayasa herkesin ferdan veya örgünlenerek dini inancını serbestçe açıklamak, propoganda yapmak, genel adap ve ahlaka aykırı olmamak kaydıyla, ibadette bulunmak hakkına sahip olduğunu kabul etmekte (md.19), ancak örgün dinin hiç bir şekilde özel sınırlandırmaların nedeni olamayacağını kaydetmektedir (md.20) (117).

Demek ki, bu tip hukuk düzenlerinde, fert, bir yandan devletin vatandaşı, yani devletin hukukunun muhatabı olurken, öte yandan, muhatabı olduğu hukukla oluşan kamusal düzenle kayıtlı olarak, örgün dini bir cemaatin mensubu, yani bir dinin emirlerinin muhatabı olabilmektedir (118). Böyle olunca, hukukla oluşan kamusal düzenine aykırı olmadıkça, fert, dini öğrenme, öğretme, yayma ve teşkilatlandırma yanında dininin emirlerine uymak imkânına da sahip olacaktır (119). Kuşkusuz, teokratik devletin isteme eğilimlerinin, yani dini - siyasal iktidar çatışmalarının artık tarihe karıştığı toplumlarda, toplumun bir oluşumu sonucunda ortaya çıkan böylece devletin hukuk düzeni yanında örgün dine imkân veren bu düzenlerde, hem laik devlet hem de örgün din, mümkün tüm boyutlarıyla gerçekleşebilmektedir. Bundan ötürü, bu düzenlerde laiklik veya din ihlallerine artık pek fazla rastlanmamaktadır (120).

(117) Conso, Codice Penale, s.6.

(118) Bobbio-Pierrandrei, Age., s.141 vd.; Sistemin değerlendirilmesi için, bkz. s.150.

(119) Başgil, Age., s.137 vd., 143 vd.

(120) Bkz. La Tutela della Liberta di religione, ordinamento internazionale enormative confessionali, a cura di Silvio Ferrari e Tulio Scovazzi Padova 1988.

14. Yaygın dini tanıyan hukuk düzenleri

Yaygın dini tanıyan hukuk düzenlerinde, Devlet,ülkede bilinen yaygın dinleri tanır,ancak bunların örgünleşmesine izin vermez.Din ve vicdan hürriyetini tanıyan bu hukuk düzenlerinde,Devlet,hukukıyla oluşan kamusal düzene aykırı olmadıkça,kimsenin dininin emirlerine uyulmasına karışmaz.Din hizmetleri,dinin eğitim öğretim vs.bir kamu hizmeti olarak,devlet eliyle yürütülür.Bu düzenlerin tipik örneklerinden biri,bizim hukuk düzenimizdir.

Anayasa,laikliği devletin bir niteliği olarak görmekte (md.2),egemenliği millete izafe etmekte (md.6),herkesin kanun önünde eşit olduğunu (md.10),din ve vicdan hürriyetine sahip bulunduğunu (md.24),kabul etmektedir.Ancak bu düzende tüm kurum ve kuruluşlarıyla örgün din kaldırılmış (121),dinin siyasete karıştırılması engellenmiş (md.68),laik devlet düzenini din adına yıkararak teokratik devlet düzenini getirmeye matuf fiiller yasaklanmıştır.(bkz.TCK.md.163) (★)

(121) 431 sayılı Hilafetin kaldırılmasına ve hanedanı Osman'ın Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Haricine çıkarılmasına dair Kanun:md.1."Halife hal'edilmiştir.Hilafet,Hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç olduğundan Hilafet makamı mülğadır" (3 Mart 1340 ve 26 Recep 1342).429 sayılı Şer'iye ve Efkâf ve Erkânî Harbiye Umumiye vekâletlerinin İlmasına Dair Kanun: Md. 1."Türkiye Cumhuriyetinde muamelâtı nasa dair olan âhkâmın teşri ve infazı Türkiye Büyük Millet Meclisi ile onun teşkil ettiği Hükümete aittir" (8 Mart 1340 ve 26 Recep 1342); 1924 Anayasasını değiştiren 10 Nisan 1928 tarih ve 1222 sayılı kanun. Bu kanunla Anayasasının 1. maddesinden"Türkiye Devletinin dini, dini İslamdır" hükmü, 26. maddesinden "âhkâmı şer'iye'nin tenfizi" hükmü çıkarılmıştır. 3.2.1937 tarih ve 3115 sayılı kanunla 1924 Anayasasının 1.nci maddesine Türkiye Devleti "Laik"tir ibaresi konmuştur 3 Mart 1340 tarihli ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu. 30 Teşrinisani 1341 tarih ve 677 Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıklar ile Bir Takım Ünvanların Men ve İlmasına Dair Kanun. 3 Kanunuevvel 1934 tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun (Bkz.Anayasa md.174).

(★)Bu hüküm 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 23.maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak,bu konuyla ilgili olarak bkz.bu kanun md.1,7.

Buna rağmen,Anayasa,andaşmalardan doğan yükümlülükler hariç, yaygın dini tanımaktadır. Dini ferdi-toplumsal bir kurum olarak alan Anayasa (122), din eğitim-öğretimini (md. 24/2 ayrıca bkz. ve krz. md. 26, 27) vs.,bir kamu hizmeti saymakta(md. 136), dolayısıyla hizmetin gerektirdiği bir örgütlenmeye yer vermektedir.(123). Tabii,bu örgütlenme, ülkedeki maruf ve müesses bir dinin Devlet eliyle örgünleştirilmesi değildir, sadece bir kamu hizmetinin kamu hukuku ilkeleri esas olmak üzere teşkilâtlandırılmasıdır.

Demek ki,tarihi,toplumsal,siyasal koşullarının belirlediği bu hukuk düzenlerinde, fert, Devletin hukuk düzeni yanında, ona eşit veya dîn örgün bir dinin yani müesseseseleşmiş bir din düzeninin değil,ancak yaygın bir dinin muhatabı olabilmektedir. Kısacası bu hukuk düzenlerinde, normatif hayattaki çeşitleme, henüz ileri bir düzeye ulaşmamıştır, ayrıca kendisini belirleyen koşullarda böyle ileri bir düzeye ulaşmasına da imkân yoktur.Bununla birlikte, bu düzenlerde,fert,bir dine kayıtsız inanabilmekte, muhatabı olduğu hukuk düzeni ile oluşan kamusal düzene aykırı olmamak şartıyla inandığı dinin emirlerine serbestçe uyabilmekte, Devletin bir kamu hizmeti olarak sunduğu din hizmetlerinden, isterse kamu hukuku kuralları uyarınca yararlanabilmektedir. Kuşkusuz, bu tip hukuk düzenlerinden, bir yandan örgün dine yer verilmemiş olması, ama din hizmetlerinin Devlet eliyle yürütülmesi, öte yandan laiklik düşüncesinin, çok zaman iktidarı meşrulaştırma dışında,bilimsel, tarihi, siyasal,toplumsal zorlanmaların sonucunda ortaya çıkmamış olması, siyasi iktidarların tavırlarıyla da bağıntılı olarak, ya ardı arkası kesilmeyen laiklik ihlalleri iddialarına, ya da, teokratik düzeni isteme

(122)Yayla,Age.,s.91

(123)429 sayılı Şer'iye ve Efkâf ve Erkânî Harbiye Umumiye Vekâletlerinin İlmasına Dair Kanun bu kanunla "itikat ve ibadete dair bütün ahkâm me-sailinin tedviri ve müessesatı diniyenin idaresi için..." bir Diyanet İşleri Reisliği makamı tesis edilmiştir (md.1); 633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun md.1:"İslam dininin inançları,ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere Başbakanlığa bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur.

eğilimleri hariç, din ve vicdan hürriyeti ihlalleri iddialarına yer vermektedir. Ancak, bu iddiaların bir çoğu, bizce sistemin özüüründen değil, sistemi tanımamaktan; laiklik geleceğinin henüz toplumda yeterince oturmamış olmasından kaynaklanmaktadır.

15. Dine karşı olan hukuk düzenleri

Dine karşı olan hukuk düzenleri, genelde Markscı düşüncelerden etkilenen hukuk düzenleridir (124). Markscı düşüncede bir üst yapı kurumu olarak algılanan din feodal, kapitalist düzenlerin bir ürünü sayılmakta, dolayısıyla proleter sınıfı sömürmenin bir vasıtası olarak görülmekte, sömürünün kalkmasıyla yani proletarya diktatörlüğünün kurulmasıyla birlikte, zorunlu olarak, ister örgün ister yaygın olsun, dinin ortadan kalkacağına, böylece toplumsal yeni değerlerin doğacağına inanılmaktadır. Kısacası, Markscı düşünceden kaynaklanan hukuk düzenlerinde, "din afyondur" (125), öyleyse yasaklanması, toplumdan tasfiye edilmesi gerekmektedir. Bundan ötürü, dini kötülemek, dinsizlik propagandası yapmak serbesttir. Dini ortadan kaldırmak, dinsizliği yaygınlaştırmak devletin görevidir. Bu düzenlerin tipik örneklerinden biri SSCB hukuk düzenidir.

Sovyet anayasası, Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliğinin, işçilerin ve köylülerin sosyalist devleti olduğunu (md.1), iktidara tamamen şehir ve köy işçilerinin malik bulunduğunu (md.3) belirttikten sonra, "yurttaşlara vicdan hürriyeti temin zımmında" "kilise ve kilise mektebini" devletten ayırmış, "dinî mezheplerde ibadet hürriyeti gibi din aleyhine propaganda hürriyeti"ni de tüm vatandaşlara tanımıştır (md.124) (126).

Demek ki, bu hukuk düzeninde din, ne örgün nede yaygın normatif bir düzen olarak tanınmıştır. Din, burada, tamamen ferdi bir değer olarak algılanmaktadır. Bundan ötürü, bu düzenlerde bir din ve vicdan hürriyetinden Değil, olsa olsa sadece bir "vicdan hürriyeti"nden söz edilebilir. Zaten, dayandıkları düşünce sistemi itibariyle, bu hukuk düzenleri, üst yapı kurumlarını altyapı kurumlarına göre yeniden oluşturmak sevdasındadırlar. Böyle olunca, sömürünün bir aracı olarak görülen dinin üst yapı kurumları arasında bir yerinin olmaması doğaldır. Gerçekten, Bu hukuk düzenlerinde, normatif bir düzen olarak dinin yeri, tabiri caizse, bir tür inanç sistemi haline getirilmek istenen inançsızlıkla daha doğrusu "komünist ahlakı" ile doldurulmaya çalışılmaktadır (127).

(124) Taplamacıoğlu, Age., s.300. Ancak bkz. Yugoslavya Anayasası md.11, Dareste, R.F., -Dareste, P., Esas Teşkilat Kanunları cilt III .Çev. Menemenci oğlu, Hukuk İlmini Yayma Kurumu, s.305.

(125) Marx-Engels, Opere Scelte, a cura di Luciana Gruppi, Editori Riuniti, Roma, 1964, s.57 vd.; Marx-Engels, Scritti Sull'arte, a cura di Carlo Salinavi, Bari., 1967, s.40 vd. ve özellikle, 46; Marx-Engels, La Concezione materialistica della storia, Editori Riuniti, Roma, 1966.

126) Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği Esas Teşkilatı Kanunu, Dareste, R.F., Dareste, P., Age., s. 264 vd.

(127) King, Il Concetto di ideologia della pedagogia comunista, In. Educazione nei paesi comunisti, a cura di E. King, Firenze, 1968, s.1 vd.

ANAM

Çöl yolcusu gibi , susarım sana,
Hazanla savrulmuş , kederli anam!
Bir kanat bağlayıp , bana uçsana,
Bu uzun hasrete nasıl dayanam?

Benim melek anam , başımın tacı,
Uzaklarda değil , kalbimde yerin.
Kaderimde varmış , felaket , acı,
Gül biraz yüzüme dinsin kederim.

Bu elin suları kandırmaz sensiz,
Testiler , buz gibi zemzemle dolsa.
Gönlümün gülüsün , kemsiz , dikensiz,
Sinene uçarım , kanadım olsa.

Adapazarı
7 Ocak 1961

GÜNAH SENİN SEVGİLİM

Bana verdiğin gülü , soldurdu bir kıvılcım
Bahar yeni gelmişken,bir anda hazan oldu.
Sanır mısın ki hemen , diniverecek acım?
Dudağıma sunduğun , kadeh zehirle doldu.

Ruhumdan kopan korkunç,o uğursuz fırtına,
Siyah bir perde çekti,maziye istikbale
Güneş doğmadan battı,erdin mi muradına?
Kırılmış gönlümüzde kader küskün bu hale.

Adapazarı
16 Ocak 1961
Hüseyin KABASAKAL

PSYKHIATRIA VE MYTHOS

Dr.Kriton DİNÇMEN

Psikiyatri Uygulamasında Kullanılan Bazı Terim ve Kelimeler İle İlgili Mythoslar

ELEKTRA

Günlük psikiyatri tatbikatında,hele 1895-1930 yılları arasındaki çetin mücadele ile büyük hekim Freud'un kapılarını açtığı Psikodinamik Psikiyatrinin ağırlığını koyduğu 1940 senelerinden sonra, "Oedipus kompleksi" ile beraber "Elektra kompleksi" kavramları psikiyatrların aklını en çok meşgul eden bir konudur.

Kişinin, erkeğe ilk sevgilisi annesi, kızsak ilk sevgilisi babasıdır. Hayatın üç ile altı yaş diliminde yaşanan bu devreler, hayatın en mühim ve insanın bütün ilerideki hayatına damgasını vuran, onun ileride mutlu veya mutsuz, huzurlu veya huzursuz muvaffak ve atılgan ya da hayatın geri plânında kalmış bir pısrık olmasının temellerinin atıldığı devrelerdir.

Kişinin bütün hayatındaki mutluluk, hayatının üç ile altı yaş arasındaki dönemini rahat, anlayışlı, huzurlu ve sağlıklı bir aile ortamında geçirip geçirmemesine bağlıdır. Bu devreden sonra kişi için sevgili objesi, anne-babanın dışında ailenin dışında heteroseksual bir yön alır.

"Elektra" ismi elektron-kehribar kelimesinden gelir, "elektrik" kelimesinin de kökeni elektron'a dayanır; elektron parıldar, Elektra da "parıldayan diş" manasına gelir

Agamemnon ile Klytaimnestra'nın kızı olan Elektra, insanlarüstü bazı kanunları korumayı, bazı ilke ve amaçların gerçekleşmeleri için tek başına eyleme geçmeği göze alan kahraman bir kızdır.

Agamemnon Troya savaşı çıktığında, rüzgarın dinip gemilerin hareketsiz kaldığı bir gün rüzgarın esmesini sağlayabilmek için, kâhinlerin dediklerine uyarak karısını bir tanrıça ile aldatmak zorunda kalır. Klytaimnestra da bu haberi duyunca kızgınlığından, Atreus oğullarının en büyük

düşmanı olan Aigisthos ile ilişki kurar, ve kocasını aldatır.

Hatta aldatmakla da kalmayıp Agamemnon seferden evine döndüğü vakit, Klytaimnestra aşığı ile bir olup kocasını öldürür. Bunun üzerine Elektra babasının öcünü alması için kardeşi Orestes'i şartlandırır ve bir gün Elektra kardeşini yüreklendirerek annesini öldürtür.

Elektra babasına karşı duyduğu yakınlığı nedeni ile babasına sadık kalmayan annesinin katili olur.

EPHIALTES

Ephialtes: karabasan, nightmare, cauchemare tabirleri ile anlatılmak istenen hadise, insanın, bazen rüyasında ahlâki benliğinin kabuletmediği ve çoğunlukla korku, utanma ve nefretle düşünebildiği bazı arzularını hakikatmış gibi görme hadisedir. Ancak,Ephialtes'te rüyanın tam tamamlanacağı ve "istenmeyen şey" in hakikat olacağı anda,kişinin korku-panik içinde uyanması karakteristiktir.Kişi tam bir panik içinde, terli, ağzı kurumuş ve bir nöro-vegetatif nöbet halinde uyanır, yataktan fırlar ve olabilecek kötü hadisenin tesiri altında, olup bitenin sadece kötü bir rüya olmasına şükreder.

Burada, uyku sırasında sansürün uyuklamakta olmasından istifade ederek kişinin bilinç dışı olarak gerçekleşmesini istediği hadisenin "olmuş gibi duyulmuş olma" mekanizması rol oynar.Ancak son anda, sansürün ortadan kalkmasından istifade ile ortaya çıkmak üzere olan itilmiş materyel, supergonun müdahalesi sonucu kişinin uyandırılması ile yeniden faaliyete geçen sansür sayesinde yeniden bilinç altının karanlıklarına itilmiş ve bu suretle ego korunmuş olur.

Alocusoğulları'ndan olan dev Ephialtes kardeşi Otos ile anlaşarak tanrılara

karşı çıkmaya karar verirler. Ossa dağı Olimpos'un üstüne bindirip tepesine de Pelion dağı oturtarak dağa tırmanmaya, denizleri toprakla doldurup kurutmaya ve sonunda denizle karanın yerlerini değiştirmeye, ve aşık oldukları Hera ile Artemis'i kaçırmaya karar verirler.

Ancak, tanrılar bu küstahlığa dayanmayıp sonunda "yeter artık!" diyerek onları cezalandırırlar. Onları Zeus ya yıldırımlarla çarpar,veyahut Apollon okları ile öldürür.Ceza bitmemiştir: Yeraltı ölümler ülkesi olan Hades'te bir sütuna yılanlarla bağlanarak gece gündüz, sonsuza dek bir baykuşun ulumalarını dinlemeye mahkum olurlar.

EROS

Etrafımızda görmekte olduğumuz her güzel şey,insan ve hatta hayvan tarafından yaratılmış olan her güzel,her faydalı nesne,insanı insan yapan her hususiyet veya eser "Eros'un sonucudur.Eros olmadan hiç bir faydalı,yaratıcı,sevgi dolu yapıt veya duygu olamaz,düşünülemez.

İnsanın en temel ruhsal unsuru olan "İd"te yaratıcılık ve sevgi ile yıkıcılık ve nefret vasıfları iç içe ve karmaşık bir şekilde bulunur.Normal kişide yaratıcılık ve sevgi "Eros" ile yıkıcılık ve nefret "Thanatos-Desturdo"komponentleri kişinin mutluluğunu elde edebilmesi gayesi ile tam bir uyum içinde bulunurlar.

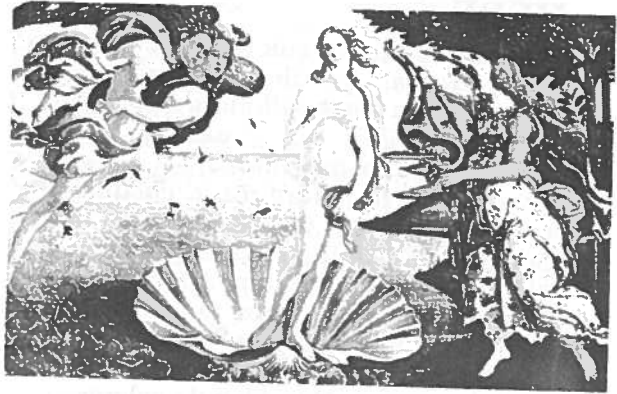
Freud tarafından tarif edilen "Eros" kavramı "zevk alma prensibi ile" "yaratma ihtiyacı"nın esas harcını oluşturduğu

gibi aynı zamanda diğergâmlık ve vericilik hislerinin doğuş ve gelişmelerinin temelini de teşkil eder.

Kısaca "Eros" ve "Erotik dürtüler"in kişilik yapısı ve gelişmesinin başlıca unsurlarının yarısını teşkil etmekte olduklarını söyleyebiliriz.

Eros Aphrodite'nin oğludur.Daima sevgiyi,aşkı,sevişmeyi,çoğalmayı,üremeyi yaratma ve yaratılmayı simgelemiştir.O "yaratmak"ı simgeleyen doğal bir güçtür.

Hesiodos'un yaratılış, kosmogoniayı anlatışında Khaos'tan hemen sonra Eros gelir.Haydn'ın "yaratılış"ını dinlerken o gümbürdeyen Khaos ile beraber Eros'un sihirli parmaklarının içimizde kıpırda-dıklarını hissederiz.

İtalyan ressam S.Botticelli'nin (1444-1510) Aphrodite'nin Kıbrıs sahillerinde bir midye kabuğunun içinde dünyaya gelişini gösteren tablosu. Floransa,Uffizi Müzesi

Eros ve Psyche.
Mozaik,M.S.III.y.y.Hatay Mozaik Müzesi

Eros'un sevgi,sevişme,güzellik,aşk tanrıçası Aphrodite'nin oğlu olduğunu herkes bilir,ancak babası hakkında dedikodularda çok.Aphrodite gibi fethan bir tanrıçanın da aşk maceraları öylesine çok ki,ama çoğu kişi Eros'un babası için Hermes'i,o ayakları kanatlı haberci tanrıyı kabul eder.

Eros için "yaratmanın,yaratılmanın, simgesidir"deriz.Nasıl olmasın ki?Mythosa göre,Gök tanrısı Uranos Yer tanrıçası Gaia'dan doğan çocuklarını tekrar analarının karnına gerisin geriye soktuğu için tanrıçanın karnı korkunç sancılarla şişmektedir;artık bu sancılara dayanmayan Gaia,birgün son oğlu Kronos doğar doğmaz eline bir tırpan verir ve ondan babasının yani Uranos'un bu sonu gelmez

gaddar sevişmelerine bir çare bulmasını ister.Kronos'da doğar doğmaz,babasının onu öldürüp anasının karnına tekrar geri sokmağa fırsat vermeden Uranos'un testislerini kesip denize fırlatır.işte o fırlatılan testislerden akan kandan üç alma tanrıçaları "Erinies"yaratılır,ama çıkan köpüklerden "köpük-aphros"aphrodite ortaya çıkar.Tabiidir ki,sperma köpüklerinden oluşan ananın çocuğu da eros gibi aşk ile,yaratılma kudreti ile dolu olur.

Elindeki oklarla insanlığın,hatta Varlık'ın çoğalmasını,nitelendirilmesini, yükselmesini,sevgi dolu bir yaratılışa doğru yönelmesini temin eden Eros'un Psykhe ile macerasından,Apoleius'un o tatlı "Eros ile Psykhe"öyküsünden "Psykhe" bölümünde söz edeceğiz.

HEBE

Schizophrenia'nın çok ağır bir şeklidir hebephrenia.Analitik görüşe göre ego regression'un en ilkel safhalara doğru gerilemiş olduğu bir şekildir.Yani "gençlikteki akıl hastalığı"dır.

Hebe,Zeus ile Hera'nın çocukları arasında en iyi,saygılı,terbiyeli,elinden her şey gelen,hamarat bir genç kızdır.Gençliği temsil eder.Olympos'un tepelerinde babasının misafirleri diğer tanrılara içki sunar.Savaş dönüşü yorgun düşen erkek kardeşi harp tanrısı Ares'i yıkar.Büyü-yünce de kahraman Herakles ile evlenir.

Hebe başka kültürdeki mythoslarda mesela Tevrat'ta Havva olarak karşımıza çıkar,hatta Hebe'nin ilk Anadolu tanrıçalarından Kybele'nin aynısı olduğunu düşünebiliriz.

İnsan hangi kültür veya coğrafi bölge veya devirde yaşarsa yaşasın aynı ortak insani miras olan ortak bilinç dışının tesiri ile aynı mitosunu yaratır.

HERAKLES

Sarahlıların karakterini teşkil eden "Eretismus-erotismus-misticismus"triadındaki erotismus hali, bu hastaların çok çabuk kızıp şiddetli bir kızgınlık, kavgacılık,vurup kırıcılık göstermelerini belirtir.Bugünkü Psikiyatri anlayışında pek fazla itibar görmeyen bu "epileptik karakter" kavramına uyarısına,epileptik hastaların vücut yapıları da adaleli, kısa-ahnlı, mandibula köşeleri belirgin, üçgen göğüs-lü,ince belli, kuvvetli kollarla kısa kalın

kuvvetli bacakların tamamladığı bir yapı göstermektedir.

İşte bu vücut yapısı ile ona uygun eretismus hali nedeni ile "epileptik aggressiyon" haline,"morbis Heracles" veya "Her culeus morbus" ismi verilmektedir.

Diyebiliriz ki, mythologiadaki Herakles güçlü-kuvvetli olmasının yanı sıra, epileptik bir karaktere sahiptir. Duygusallığın yanı sıra hiddet ve pişmanlık nöbetleri birbirini takip eder.

Herakles (Hercules).15.y.y.Yunan

Zaman zaman şuur kaybı nöbetleri geçirir. Ve bu nöbetler sırasında bir defa kendisi farkına varmadan karısı Megara ile üç çocuğunu kendi elleri ile öldürmüş ; kendisine gelip, karısı ile çocuklarını kendi elleri ile öldürdüğünü öğrenince, öylesine bir üzüntüye kapılır ki, intihara kalkışır. Tıpkı bir epileptik hastanın nöbet konfüzyonu sırasında işlediği cinayet suçu ile sonraki ağır pişmanlık hali gibi.

Mythos'taki öldürme hadisesi ile uyumasına rağmen, Herakles'in kendi çocuklarını öldürmüş olması nedeni ile psikiyatride "babanın kendi çocuklarına karşı öldürme arzuları besleme" haline "Herakles kompleksi" ismi verilmiştir.

Herakles.Tabak M.Ö.5.y.y. İstanbul Arkeoloji Müzesi .

Herakles kahramandır, ancak bu kahramanlık halinden de pek memnun değildir ve gurur duymaz, zoraki bir kahramandır. Tabiat onu kuvvetli yaptığı için istemeyerek "kahramanca" işler görür. Doğuşundan beri Tanrıça Hera'nın kininin kölesidir. Hera'nın kişiliğinde belirginleşen yazgı, Herakles'i meşhur "oniki büyük görevi"ni yerine getirmeğe mecbur eder. Pek çok maceraya atılır. Ve bu çabası süresince de, Libya çöllerinde sıcaklığı ile görevini yerine getirmesine mani olan Tanrı Helios'a, Güneş'e de oklarını çekmekten sakınmaz, öylesine ateşli bir hiddete kapılır. Deianira ile evlenir, fakat maceralar sonunda, Deianira ile evli olduğu Kalydon'dan ayrılmak zorunda kalınca, karısını bırakıp İole ile gitmek ister.

Gitmeden evvel eski karısından bir gömlek istemesi üzerine, kıskanç Deianeira at adam Nessos'un kanına bulanmış ve Nessos'un temin ettiği bir iksir ile ıslatılmış bir gömleği gönderir. İşin farkına varmayan Herakles, gömleği sırtına geçirir geçirmez korkunç acılarla yanmaya başlar; fakat, kıskançlığına rağmen hala onu seven Deianeira, durumu görünce kendini asarak intihar eder. Oğlu Hyllos'da Oita dağının tepesinde yaktığı ateşte Herakles'i yakmak isterse de son anda işe Zeus karışır, babalık hisleri kabarır ve Herakles'i kaçırarak Hebe ile evlendirir ve ölümsüzlüğe kavuşturup Olympos'a götürür.

SİZLERLE

(Baştarafı 3. sayfa'da)

Peki,rahmetli İbrahim amca (İbik Dayı) fıkra yazıldığı gibi mi söylemişti ? İşte burada,hayatta olmayan bu rahmetli Amca için bir kaç cümle söylemek gerekiyor.İbik Dayı eskilerin deyimiyle müte dey-yin, yani imanlı-inançlı bir kişiydi. Ancak, Nasreddin Hoca tabiatlı bu kişinin ağzından, mahalline masruf (yani çok belli bir zaman ve zemin diliminde gerçek manasını bulan) espirilerde raslanabilecek tarzda, örneğin "ey mübarek" gibi bir sözcükle beraber, fıkradaki kelime değil ama, yerinden çıkarılıp ta başka bir zaman dilimlerine taşındığında bazıları tarafından fıkradaki yakışksız kelimeyi çağırıştırabilecek bir hitap belki çıkmış olabilir.Dolayısıyla, O'nun ağzından diyerek bu sözcüğün kullanılmış olması da bizi ayrıca üzmüştür.Ne var ki, durum farkedildiğinde dergi dağıtımına girmiş bulunuyordu. Bizler için üzüntümüzü açıklamaktan başka yapabileceğimiz bir şey

Elbetteki,bir çok okuyucumuzdan telefon ve telgrafla tepkiler gelmeye başladı. Okuyucularımızın hassasiyetine büyük saygımız var, onlara müteşekkirimiz.Ancak, burada bir noktaya dokunmak istiyoruz. Hz. Peygamber'e hitaben yazılan bir yakışksız kelime dolayısıyla bize tepkilerini telefon ve telgrafla iletilen okuyucularımızdan, bazılarının üslûbunda da, Hz.Peygamber'in üslûbunu örnek alan bir seviye olmasını çok arzu ederdik.

Saygılarımızla.

A Ğ İ N

edin

DİNİN VE SANAT DERGİSİ

DÜN GECE

Ne şarap sarhoşuyum
Ne rakı
Düşünmedim
Dün gece IRAKİ
Aşıktım dün gece
Aşıktım,
Mantıklarımın tümünü
İnine tıktım
Çıkardım duygularımı dışarı
Dolaştık,dolaştık,dolaştık
Ne güzellikler paylaştık.

15/8/1990

SENDE VARSAN YANIMDA

Sende varsan yanımda
Yaşama sığılmazı duyumsuyorum
Delilikler,delilikler depreşiyor kamımda...
Sende varsan yanımda
Güzelliklerin güzellikleri çoğalıyor
Ve de insan ilişkilerinin
İnsan arzularına yetmediği görüşü
Yanılıyor...
Sevinçliyim de bu sonuçtan
Bu hallerim ne aç gözlülük
Ne de açlıktan...
Hiç doyamadım ki
Sende varsan yanımda...

14-15/8/1990

Akif UĞURLU

ADNAN BİNYAZAR

Çınaraltı (Aşağı Kahve,Camiinin Önü vb.) ve Ağın ayrılmaz ikiliydi.Şimdi tarih oldu Çınaraltı.Ne kadar çok anılarımız var.Her Ağınlı'nın belleğini süslüyor, şimdi orası.Değişik bir özelliğini anımsadım Çınaraltının.Hani "Yiğidin harman olduğu yer" derler ya.Ben Çınaraltı için:"Düşüncelerin harman olduğu yer" diyorum.

Tavla,Altınışaltı,İşkambil oyunlarının kurulduğu masaların arasında bazen de sorunların tartışıldığı masalar bulunurdu. çoğunlukla bu masalarda yeni simalar,yeni yüzler olurdu.Sosyal,siyasal,ekonomik ve kültürel sorunları tartışılırdı Ağın'ın..Laf lafı açınca da bu söyleşiler,ülke dünya sorunlarına taşardı.Hatta nice hükümetler kurar,nice hükümetler yıkardık Çınaraltı'nda.

68'li yılların sıcak bir Temmuz günüydü.Her yıl olduğu gibi köydeki yoğun işlerden bunalınca kapağı Ağın'a attım.Buluşma yerimiz Çınaraltı idi.(Kızgın toprağa serpilten sudan sonraki mis gibi toprak kokusunu en güzel orada duyardım.)Tanıdık yüzler ararken hemen gözüm Zafer Gençaydın,Vezni Ağabey- kulakları cımlasın-ilişti.Tanımadığım bir kaç kişi ile o ünlü masalardan birine oturmuşlardı.Bir sandalye alarak,ürkek ürkek masanın bir köşesine ilişti. Kısa bir hoşgeldin-hoşbulduktan sonra, koyu sohbet devam etti. İşte Adnan Binyazar'la ilk kez orada tanıştım. Düşüncesini açıklarken, eleştiri yaparken sözcükleri sanki süzgeçten geçiriyordu. O kadar seçkin ve uyumluydu. Sözcüklere yaptığı vurgu ve cümlelerindeki tonlama konuşmasını daha etkili ve inandırıcı kılıyordu.. Bu arada Türk Dilinin bilmediğimiz yönleri-nide öğreniyorduk. Alçak gönüllü oluşu o-na ayrıca saygın bir kişilik kazandırıyor.

Adnan Binyazar'la dostluğumuz ilerledi diyemeceğim. Çünkü ilişkilerimiz koptu. Belki bir kaç kez daha karşılaştık o kadar. Şu anda beni anımsacağını sanmıyorum. Ama yıllardır hep dosttum onunla Bazen kitapları ile çıktı karşıma bazen de dergilerdeki yazılarıyla buluştum. Dilbilgisi ve kompozisyon kitabındaki tatlı anlatımı, seçkin örneklemeleri, güvenilir bilgisi bana ve mesleğime ışık tuttu. Rehber oldu. Yıllarca öğrencilerime onun kitaplarını okuttum. Dergilerde çıkan yazılarını okumalarını önerdim. özellikle Emin Özdemir'le birlikte yazdıkları "Kompozisyon kitabını " tüm öğretmen, öğrenci ve velilere öneririm.

Son karşılaşmamız 1978 yılındaydı sanırım. Ankara Hacettepe Üniversitesin de görevliydi. Bolu Kız Öğretmen Lisesi salonunda bir konferans vermişti. O alçak gönüllü, özverili kişiliği hiç değişmemişti. Türk Dili'nin gelişimini anlatıyordu kürsüde. Koskaca salonda tek fısıltı bile çıkmıyordu. Dinleyiciler tüm benliği ile kendini vermiş ilgi ile izliyorlardı. Bir Ağın'lı bir hemşehri olarak onur duydum.Genel kültürünün yanında branşında da büyük bir otoriteydi Adnan Binyazar. Şu anda O'nun yıllar önce Çorum Öğretmen Okulunda okuttuğu bir öğrencisiyle birlikte çalışıyorum. Onda ki tükenmeyen insan sevgisini, erdemliliğini anlattıkça büyük bir mutluluk duyuyorum.

Şimdiler de nerede Adnan Binyazar bilemiyorum. 12 Mart rüzgarında sağlam ve dayanıklıydı. 12 Eylül kasırgası O'nu nerelelere savurdu kimbilir. Bir öğretmen olarak, bir Ağın'lı olarak Adnan Binyazar'ı hep saygıyla anacağım.

Istanbul,Haziran-1992
Adil YÜCEL

Basından

YÖK ve YURTTAŞLAR

Prof.Dr.Türkân SAYLAN

Sevgili yurttaş,YÖK olayı Sayın Doğramacı ile bir grup dık başlı öğretim üyesinin özel sorunuymuş gibi sunuluyor ortaya.Oysa,belki de öğretim üyelerinden çok,seni,senin yetişmekte olan çocuklarının geleceğini ilgilendiren bir konu,bizim olduğu kadar senin de sorunun.bu nedenle sen de olayı enine boyuna düşünmek,tüm verileri kendi akıl süzgecinden geçirmek ve böylece olması gerekenleri kavramak ve sahip çıkmak zorundasın.

Senin çocuklarının ve torunlarının geleceği,son on yıldır perişan duruma gelmiş olan üniversitelerimizin akılcı bir şekilde düzeltilmesine bağlıdır.Bu nedenle olup bitenleri en başta senin de iyi bilmen gerekir.

Sevgili yurttaş,bundan on yıl öncesinde de üniversitelerimizde çeşitli sorunlar vardı ve bizler,sorumluluk duygusu taşıyan insanlar olarak bu aksaklıkların düzeltilmesi gereğini vurgulardık.Ama yine de kendi sorunlarımızı tartışabileceğimiz dağılımını planlayabileceğimiz bir düzenek (mekanizma) bulunmaktaydı.Bizler üniversitemizi en iyi yöneteceğine inandığımız bir meslektaşımızı rektör; fakültemizi öbür adaylara göre daha başarılı yöneteceğine inandığımız bir arkadaşımızı da dekan seçerdik.Bütün bunlar için aylarca konuşur,günlerce düşünür,en iyisini yapmaya çalışırdık.Fakültelerimizde gelen ödeneklerin ve döner sermayenin paylaşımı ve satın alınacak bilimsel yayın,araç-gereç ve yapılacak inşaat vb. için "planlama" komisyonlarımız vardı.Buralarda çalışacakları aramızdan,kendi oylarımızla seçer görevlendirir ve sık sık kendileriyle görüşerek sorunlarımızı ve isteklerimizi iletirdik.Örneğin bir bilim dalı çok pahalı bir alet istemişse kendilerinde ya da yakınbilim dallarında benzer bir alet varsa bunu belirterek bu isteğin alımını reddederdik.Kendi aile bütçemizi yapar gibi eldeki kısıtlı parayı nasıl harcayacağımızı planlardık.Kuşkusuz para hep yetersizdi,istekler hep fazlaydı,ama yöntem oldukça demokratik,en azından açıktı.

Eğitim sistemi belki eskidi,yenilenmesi için "eğitim komisyonu"denen kurulu,aramızdan konuya özel ilgi gösteren öğretim üyelerinden seçer ve onları, gelişmelere uygun eğitim planlamaları için görevlendirirdik.Böyle emirle,TBMM kararlarıyla not ve sınav değişiklikleri olmazdı,olamazdı.Alınacak öğrenci sayısı,sınıf,labo-ratuvar olanakları ve eğitimin cinsine ve öbür koşullara göre planlanır,uzun uzun tartışılır ve ortak karar devlete,hükümete bildirilirdi.

Şimdiki gibi siyasal otoritenin ve YÖK'ün emriyle bir gece içinde kontenjan arttırımı gibi yanlış ve tehlikeli uygulamalara kolayca girisilmezdi.

Köksüz Fakülteler...

Yeni bir üniversite ve fakülte açılacağı zaman eski fakülteler bunu tartışır,üstlenir ve çekirdeğini kendi içlerinden oluşturur,alt ve üstyapı kurulup tamamlandığında göbekbağı kesilir ve kendi ayakları üzerinde durması sağlanırdı. Sevgili yurttaşım, son yıllarda siyasal yatırım olarak neredeyse her ile birer üniversite açılmakta, kiralanan bir daireye bir tabela konarak oraya "fakülte" denmekte,hiç bir deneyimi olmayan bir genç uzman ya da yardımcı doçentle yüzlerce öğrenciye sözde eğitim verilmektedir. Senin çocukların da ne yazık ki bu insan ziyanlığı içinde kaynamakta, bilgisiz diplomahılar ve diplomalı işsizler haline gelmektedirler. Bunları çok iyi bilmeli ve duyup dinlediklerini, kendi çocuklarının ve ülkenizin geleceği olarak kendi aklınca yeniden değerlendirmelisin. Üniversite önüne yığılma, yeni köksüz ve temelsiz fakülteler açarak değil, ancak ortaöğretimde gençleri çeşitli meslek dallarına yönelterek ve de bunun için gereken örgütlenmeyi kurarak önlenebilir.YÖK öncesinde fakültelerde her birim (ki eskiden buna kürsü derdik), yıllık çalışmalarını, yaptığı araştırmaları bir rapor halinde tüm öğretim üyelerine duyurur, bu raporlar genel kurullarına enine boyuna tartışılır, ancak ondan sonra onaylanırdı. Yapılan eleştiriler, öneriler, ertesi yılın çalışmalarını yönlendirir, bu

denetim her birimi daha dikkatli olmaya götürdü.

Atama ve yükseltmelerde belli kurallar vardı.Sayın yurttaş, kim olursa olsun, uzmanlıktan sonra beş yıl olan süreyi tamamlamadan, yeterli sayıda yayın ve araştırma yapmadan, ciddi bilimsel değeri olan ayrıntılı bir tez ortaya çıkarmadan, oluşturulan bir üniversiteler arası jürinin ve dinleyicilerin önünde çetin bir sözlü sınav vermeden, öğrenciler ve jüri önünde bir deneme dersinde başarılı olmadan "öğretim üyesi" unvanını alamaz,, ders veremez, yetki kullanamazdı.YÖK sistemi, öğretim üyesi açığını kapatmak için bütün bu aşamaları kaldırdı. Artık bir devlet SSK ya da üniversite hastanesinden uzmanlığını alan herhangi bir doktor, hiçbir bilimsel sınavdan geçmeden "yardımcı doçent" adı verilen bir konuma ve ders verme, yönetme vb. her türlü yetkiye kavuşup ömür boyu hiçbir bilim ve yetenek sınavına girmeden doçent ve profesör oluyor. İşte senin çocuklarını ve torunlarını böylece, bir gün içinde hiçbir tez yapmadan, bilgisi ve ders verme yeteneği ölçülmeden,yardımcı doçent,doçent ve profesör oluveren öğretim üyeleri eğitecekler.Kuşkusuz bu kolaylığı yaşamış olanların çoğu da YÖK'ü ve sistemini ya da sistemsizliğini savunmaya devam edeceklerdir.İşte beyaz kitaplarda arttığı söylenen öğretim üyeleri böyle oluşmuş, nitelik değil nicelik, yani sayısal artış her şeyin çözümü olarak görülmüştür.

Bilim dünyasında yerimiz yok

Sevgili yurttaş, bundan on yıl öncesine kadar, o beğenmediğimiz fakültelerimizde haftada bir kez tüm öğretim üyeleri olarak "fakülte kurulu" adıyla toplanırdık. Seçtiğimiz dekanımız, bizimle fakültemiz ve bilim dallarımızla ilgili her olayı,her kararı ve her öneriyi tartışır, oylardı. İncelenmesi gereken bir konu varsa aramızdan bir komisyon oluşturulur,konu enine boyuna incelenir, sonraki oturuma getirilip karara alınırdı. Yeni ve eski öğretim üyeleri yarım güne yakın süren bu kurullarda tanışır,mesleksel iletişim kurar ve fakültenin gerçek bir üyesi olduklarını duyumsalardı. Herkesin fakülte ile ilgili her konuyu öğrenmesi,fikir ve önerilerini söylemesi için oluşturulan bu kurullar, YÖK'le birlikte bir anda yok oldu sayın yurttaş.Bizim fakültemizde son on yıldır kimler öğretim üyesi oldu, neler yapılıyor,neler satın alınıyor, öğrenci işleri, eğitimin geliştirilmesi, geleceğe yönelik planlamalar ve en önemlisi, bilimsel denetim nasıl sağlanıyor, bunlardan hiç mi hiç habermiz yok. Böyle olunca yüzlerce işçi çalıştıran bir fabrikada vida sıkkan bir işçiden farkımız kalmadı,kendimizi

geliştirmek için bir zorunluluğumuz ve isteğimiz yok artık. Bu yüzden de uluslararası bilim dünyasında yerimiz bir türlü yükselmiyor.

YÖK'le birlikte getirilen disiplin önlemleri hem öğrenciler,hem öğretim üyeleri için Damokles'in kılıcı gibi tepemizde.Atanmış yönetici yalnız yukardan gelen emirleri uygulamakta ve yetkilerin, bunlara kişisel ilişkilerindeki dostluk ya da düşmanlıklarını da ekleyerek kullanmakta,yönetmek durumunda olduğu meslekdaşlarını dikkate alma gereğini asla duymamaktadır.Demokrasinin tek zerresi bile kalmamıştır üniversitelerimizde.

Evet sevgili yurttaş,işte senin çocuklarını,torunlarını okutacak,yaşama hazırlayacak bu üniversiteler,12 Eylül'de öğrencisi ve öğretmen ile tek suçlu ilan edildi ve tepesine YÖK denen çağdışı bir yönetim, başına da değişmez bir başkan getirildi.67 yaşına gelince doğal olarak her türlü yönetsel görevden uzaklaştırılarak emekli edilen biz öğretim üyelerinin başında bu yılları çoktan aşmış birinin bulunması ve anlamadığımız,bilemediğimiz mekanizmalarla yeniden ve yeniden atanması,YÖK'ün mantıksızlığının bence ilk ve en önemli kanıtıdır.200 kez yönetmelik,20 kez yasa değişikliği yapılmasına karşın düzeleceğine karmaşıklaşan bir sistemsizlikle ne acıdır ki bugüne kadar gelindi.

Ağırlık koymak gerek

Sevgili yurttaşım,biz bulunduğumuz konumda hiç bir beklentisi olmayan,ancak ülkesini ve toplumunu seven,ona hizmet ve katkıda bulunmayı ilke ve ödev edinmiş pek çok öğretim üyesi olarak YÖK yanlısının biran önce giderilmesini ve çağdaş,laik,demokratik gerçek bir öğretim sistemine kavuşmayı en azından bıraktığımız yerden başlayıp akılcı bir gelişmeyi gerçekleştirmeyi istiyoruz.

Bu isteğimizin bizimle doğrudan hiç bir ilgisi yok,ancak senin çocuklarının geleceği ile çok ilgili ve sen burada ve bir çok başka yazıda anlatılanları kendi çocuklarının,komşu çocuklarının aktardıklarını dinleyip ağırlığını koymazsan,konuya sahip çıkmazsan bizim çabalarımızın kaderi bugüne kadar olduğu gibi bundan sonrada havada asılı kalacaktır.

Sevgili yurttaş,baba-anne-insan,YÖK ülkesimizin bir temel sorunudur ve her şeyden önce senin sorunudur,bunu unutmal

SARACIK'LI BACI İLE GURT

Gurt gişiye ileşmezmiş
öyle der halam
akşamla yatsı arası
daha mallar sağılmadan
daha ekmek yenmemişken
karaıp akipten ayrılmaz denli
karanlıktır
"daşsagun gadar oğlan görsem
sıçana gıdır kaçırım
dev gibi garı görsem
yerim
bir budundan asar
gölgesinde yatarım"
.....demiş gurt
vallaha bilmem ben böyle der halam
ona da anası
ona da dayısı belki
ve ona da onun dayısı belki
ve ona da bilmem kim anlatmıştır
gurt gişiye girmezmiş
eskiden bu köyde gelin
bir Saracık'lı baci varmış
bitmiş evde unu
ortasındayken gişin
almış ardına unnuğunu
vurmuş yollara
bir yarım mı iki godik mi bir tümüle mi
nancaysa artık
gonağın orada
Vahit'in değişiminde
öğütmişde
dönerken köyüne
çevirmişler Saracık'lı baciyı gurtlar
amanı yamanı yok gurtların
atınıs sırtından yeni üğüttüğü unu
un gibi bembeyaz dağlara
Saracık'lı baci dağda yalnız
bağırması çağırması yerden yere çalmış
kendini
örtüsünü atıp
ak düşmüş saçlarını yolaraktan
nereye kaçacağını bilmez olmuş
tam üstüne atılacakken
azmış gurtlar
bakmışlar Saracık'lı baci gişi oldu
obik saçlarıyla
kaç kaçmazmısın
gurtlar bir yana
Saracak'lı baci bir yana
gurtarmış canını saracak'lı baci
yöreye ün olmuş olay
ve de doğrulamış töreyi
GURT GİŞİYE GİRİŞMEZ
öyle der halam
bir kış akşamında
malların sağılma vakti
bir uzun kış gecesi

Savaş BEYDEMİR

BEŞERİ İLİŞKİLER, ORGANİZASYON ve DEĞERLENDİRME ÜZERİNE

Sevilay YAVUZ (Kabasakal)

Antropolog , Sevk ve İdare Uzmanı

Çevreyi tanımak yolundaki çalışmaları Ay'a kadar uzanan insan oğlunun kendisini tanımak yolunda çok az bir mesafe katedebildiği söylenebilir. Hâl böyleyken insanların biraraya gelerek meydana getirdikleri organizasyonların beşeri yönü hakkında beklenen bir takım kesin bilgileri vermek mümkün değildir. Sayısız ilmi araştırma ve çalışmaların bu konuya getirebildikleri de objektif ilimlerdeki sonuçlar gibi güvenilir olmamaktadır. Organizasyonların beşeri yönüne, organizasyonların amaçlarına ulaşabilmesi açısından bakıldığında motivasyon bir çare olarak görülmektedir. Motivasyon konusunda yapılan araştırmalar ve teoriler ise uygulamada büyük bir çoğunlukla başarılı olamamaktadır. Bunun nedenlerinin başında ise; organizasyonu da makina gibi görme alışkanlığının geldiği söylenebilir. Bu yaklaşımla başlayacak her türlü çalışma sonuçsuz kalmaya mahkûmdur. Organizasyon sistem olarak düşünülüp incelendiğinde, yapılmakta olan bu hatalı uygulamalar rahatlıkla görülebilmekte ve o zaman kullanılan bir çok Motivasyon teorileride başarılı olabilmektedir.

Bu güne kadar yapılan inceleme ve uygulamaları gözden geçirecek olursak; insanın ilk çağlardan zamanımıza kadar olan sürede hep ilerlemek için çalıştığını ve modern dünyamızda Sevk ve İdarecilik gibi, bir tanımla işi bilimsel yönde çözmeye uğraştığını görüyoruz. "Sevk ve İdareci" dediğimiz yöneticiler; İşletme yönetiminde eğitim ve geliştirme için çaba sarfetmektedirler.

Bilindiği gibi; İşletme, Yönetimin ve Organizasyondaki modern anlayış "Sistem anlayışı" dır. Sistem, birbirleri ile ilişkili çeşitli unsurların oluşturduğu bir bütündür. İşletmelerde Organizasyon yapılarına göre çeşitli unsurlardan oluşan bir bütündür.

Bu genel bilgi aktarımından sonra kendime "Ne yapmaya çalışıyoruz?" sorusunu soruyorum.

"YÖNETİM" diye bir işin yapılması; gereken bir işin var olduğu, yapılması gerektiği ve iyi yapılması gerektiği şeklinde tanımlanabilir. İyi yöneticiler yetiştirmek zorunluğunda olduğumuzu biliyoruz. Ancak, iyi bir yönetim ortamı içinde istenilen sonuç alınabilir. İçtenlikle ve heyecan duyarak...ve ancak bu ortamda yöneticiler yetişir.

O halde ne yapmaya çalışıyoruz?

Zorluklar ve düşmanlıklarla dolu bir dünyada akademik sığınaklara gizlenerek, meslektaşlarımızı anlaşılması güç teknik lâflara boğarak ya da uyutucu boş sözlerle onları yatıştırarak bu işin olmayacağını biliyoruz.

Amacımız sadece güzel seslerle, güncel ve geliştirilmiş uygun yöntemlerle gerçeği değilse bile yararlı olanı aramaya çalışmak, tarafsızca analiz yaparak bütünü oluşturabilmek.

Analiz yaparken şu soruyu sormamız gerekiyor; "Kendimizin ve yarımcılarımızın liyakat (performans) değerlendirmesini yapıyor muyuz?"

"Liyakat takdiri" yeni deyimiiyle "performans değeriendirilmesi" yöneticinin kaçınılmaz bir yardımcı ve kontrol aracıdır. Çalışan bir insanın; yeteneklerinin, kişisel özelliklerinin, bilgisinin, tecrübesinin ve performansının yaptığı iş için yeterli olup olmadığını ölçmeye yarar. Dolayısıyla O kişinin, daha büyük sorumluluklar taşıyıp taşıyamıyacağını saptanmasını mümkün kılar. Liyakat değeriendirmesinin amaçları, mevcut Performansı artırmak ve yedek yöneticiler yetiştirmektir.

Ancak iyi bir yönetme mevcut olmadıkça, yönetici yetiştirmenin mümkün olmayacağı unutulmamalıdır.

Gayretini, cesaretini ve çalışmasını artırmak için, her yöneticiye şu beş temel öğenin temin edilmesinden ve açıklanmasından kaçınılmaması gerektiğini savunuyorum.

-Kendisinden ne bekleniyor veya isteniyor?

-Yeteneklerini göstermek için kendisine olanak veriliyor mu?

-Çalışmaları hakkında ne düşünülüyor?

-Gerekli koruma ve yardım yapıyor mu?

-Verimine uygun olacak cezalandırma veya mükafatlandırma yapılmaktamıdır?

Bunların yanı sıra yöneticinin büyük ölçüde manevi güce ihtiyacı vardır. Her şeyden önce kendisine güveni olmalıdır. Aynı zamanda başkalarının ruh haletine uyabilme ve karar verme kabiliyetine sahip olması gerektir. Özellikle unutulmalıdır ki; Çok çeşitli insan tip ve karakterleri ile de çalışması gereklidir.

Yönetici açısından bilinmesi gereken önemli hususlardan birisi de, kendisi gibi herkesin işinden bir şeyler beklediği ve tatmin olma olanağını aradığıdır.

İnsan olarak herkesin işinden belediklerini, önem derecesine göre şöyle sıralayabiliriz:

-İlk gereksinme biyolojiktir. Yani, insan yaşamak için çalışır. Yiyeceğe, içeceğe, yatacağı gereksinim duyar.

-Daha sonra; her insan emniyet arar.

-İnsanın toplumda yer almak istediğini, muhit edinme, çevresel ihtiyaçlarını sayabiliriz.

-İnsan kendisine değeri verilmesini ve bir kıymeti olmasını ister.

-Daha sonra verimli bir unsur olması gerektiğini düşünür, bunun için öğrenir ve çalışır.

-Verimli olmanın ve bilmenin sonucu, takdir ve terfi; fakat bunun yanında yükselmek için mücadeledir.

Sonuç olarak insan bir şeyler vermenin, bir şeyler yapmanın kendisini memnun ettiğine ve sevindirdiğine inanır.

Kendisi için gayeleri gerçekleştirme yoluna girer. Kendine güveni artar. Sorumluluk alma hissi gelişir.

İşte bu nedenledir ki yönetici, yönetimde bütün bu hususları dikkate almalıdır.

Özetle; İnsanların içinde büyüüp gelişerek özledikleri amaçlarına kavuşabilecekleri ve dolayısıyla bütününü olgunlaştırabilecekleri bir YÖNETİM ÇEVRESİ geliştirmek için gayretlerimizi katıyoruz.

Bu uğraşta bizler için ne mi var?

UMUT! Bizim için değeri olan kendimizi bulma umudu.

Yeter ki sürekli olarak kendimize soralım:

Ne yapmaya çalışıyoruz?.

BİR YAPRAK

Bir yaprak düştü ağaçtan yere
Başladı hikayeye
O da sevinmiş birini, bir zaman
Söğüt ailesinin verimli yapraklarındanmış.
Büyük bir aşk yaşamışlar hayli zaman,
Sonra, söğüt ailesinin verimli yaprağı aralarındaki sevginin
Asıl sevgi olmadığını söylemiş bizim yaprağa,
Yaprak çöküşünü yaşamış
Sonra hepten sararmış
Böyle olunca tabii...
Ailesi onu dışlamış,
Girmiş oraya diğer yapraklar
Etme eyleme demişler, ağaç babaya
O etti sen etme demişler
Bağışlanmış nihayet sonunda
Ama sonra kendi dayanamamış
Yaşadığı yaşantıya
Sonunda karar vermiş
Salı vermiş kendini boşluğa
Ayırmış son dakikalarını bunları anlatmaya:
-"Amacım gözünüzü korkutmak değil, sevgiye inanmamızdır.
Sevgi zamanın sonsuzluğundadır.
Zamanı durdurmak imkansız, onu yakalayıp içimize mahkum etmek
Her zaman sizin elinizdedir."
İşte bizim yaprak bunları demiş.
Sakın ona acımayın,
Çünkü son vasiyeti buymuş
Dediklerine inanın onun için YETERMİŞ!...

ADI NE OLSUN

Umutsuz yalvarıyorlar
Göğe
Kulaklarda uğuldayan
Bir sesle
Hırçınca ağlıyor gökyüzü
Yeter diye
Sancı çeken analar
Misali
Umutsuz haykırıyor insanlar
Sevgi sevgi diye !.....

Tülay KALE

AĞIN'LI OLMANIN ONURU

Osman Sulhi AKSU

Onur bir haslet ve meziyettir. Herkese ve her şeye nasip olmaz. Onuru bulmak daha zordur. Onur, aynı zamanda çok büyük ve ulaşılması, taşınması özel nitelikler isteyen bir mazhariyettir. Bu konuyu daha da çok işlemek mümkündür. Ancak yazımı uzatmak istemiyorum. Zira o kadar fazla alaylarla karşılaştım ki biraz da onlara yer vermek istiyorum. Hatırlarsanız geçen yazımda "Marsilyada Bir Ağın'lı" ile karşılaşmamın en enteresan yönünü kaleme almıştım. Bu yazının başkaca da enteresan bölümleri vardı. Bu bölümlerden biri de "AĞIN" deyiminin geçtiği anda karşımdakilerin yüzlerindeki ifade idi. Öyle bir tahassür idi ki etrafındakileri hemen etkisi altına alıyordu. Sanki Ağın sözü bir nostalji vehuzuru tedai ettiren bir kelime oluyordu. "Ne güzel bir yaşantımız vardı" diye başladılar. Havası ile, suyu ile insanları ile, bağları, bahçeleri ile bu duyguyu paylaşmamak mümkün değildi. Size temin ederim ki onların misafirleri olduğu süre içinde 1915'de olduğu ileri sürülen "Ermeni Tehciri"nden söz etmediler. Misafiri bulunduğu evde üç Ağın'lı olmasına rağmen diğer kişiler de Ağın'a nostaljik bir bağımlılık içinde idiler. Beni de çok sevmişlerdi, bir kaç gün daha misafir etmek istiyorlardı. Ancak benim izin sürem buna elvermiyordu.

İl Emniyet Müdürlüğü yaptığım vi-

layetlerde, Vali Muavinliği görevini de vermişlerdi. Daha başka görevler de var amma onları yazmak yersiz olur düşüncesindeyim. Eğer lütfedip benden biyografi arzu edilirse takdim ederim. Bu illerde "nerelisin" diye sorduklarında büyük bir kıvanç ve onurla "Ağın'lıyım" diye cevaplıyordum. Bu ana kadar "Ağın'ı" tanımayana rastlamadım. Ağın için şu iltifatları duydum. Ağın, hapishanesinde gardiyandan başkası olmayan yer, Barajın yapımından sonra İsviçre'nin bir kenti gibi, Türkiye'de okuma yazma oranı en çok olan yerlerden birisi, en çok memur çıkaran bir yer, en çok öğretmen çıkaran kasabamız, müderris yetiştiren ilk Doğu Anadolu Kariyesi (Nahiye-Bucak) bir lise öğretmeninin, kendi bölgesi çocuklarına daha iyi hizmet verebilmek için, lise öğretmenliğinden ferağat edip, kendi yetiştirdiği ilk okula öğretmen olarak naklini sağlamak feraset ve fedakarlığında bulunan öğretmenlerin ülkesidir. Bunları daha da çoğaltmak mümkün. Hepimizin bildiği şeyler. Ancak bunları bizlerin dışındakilerden duymak insana onur ve şevk veriyor.

Gerçekten görev yaptığım bölgelerde gerek Milli Eğitim Müdürlüğü kanalı ile gerekse teftişlerim sırasında araştırdığımda; her ilçede hatta her bucakta Ağın'lı bir memura ya da öğretmene rastladım.

Bu saygı değer hemşehrilerim hakkında daima sitayışkâr sözler işitmek bana kıvanç verdi. Ağınl olmanın onurunu taşımam bunlarla bitmedi Türkiye'nin belki de en sert valisi olan Emekli General sayın Alaeddin Kırıl ile Urfa'da çalışma şansına sahip oldum. Gerçekten çalışılması çok güç olan bir Vali idi. Bana genelde ya "Müdür" veya Ağın'lı" diye hitap ederdi. Tavizi hiç olmayan, hizmeti, insanlara ve memleket'e hizmet açısından katı bir disiplin içinde yürüten idareci idi. Urfa'dan başka bir ile tayinim çıktığı halde, ihtilal hükümeti yetkililerinden "Ağın'lı müdürümün atanmasını iptal edin" diye telefonla talep etti ise de bir iki ay sonra Kırşehir'e gitmek üzere Ş. urfa'dan ayrılmıştım. Hem de uğurlamaya katılan 90 arabalık bir konvoy ile. Bu durumu Jandarma Komutanı sayın Mehmet Kurtkaya ile Savcı sayın Necmi Ercan çok iyi hatırlarlar. (Her ikisinde Ağın'lıdır) O yıllarda Şanlı Urfa vilayeti de "Ağın'lıların onurunu paylaşmıştı. zira o süre içinde tarihinde olmadığı kadar bir sükûn ve huzuru yaşamıştı.

Üçüncü ilim Adıyaman oldu. Adıyamana Sayın Valimiz Alaeddin Kırıl'ın arzu ve isteği üzerine atanmıştım. Bu atanma da Emniyet Müdürlüğünden ayrı olarak beş görevim daha vardı. Burada da Ağın'lı kimse var mı? diye araştırdığımda; başta öğretmen Sadettin Soylu ağabeyimizin burada uzun süre görev yaptığını öğrendim. Daha sonra Feyzi Türker ağabeyimizin babası Mehmet Çavuş'un adıyla karşılaştım. Bu büyüklerimiz o kadar güzel isim bırakmışlar ki sevgi ile saygı ile yadediliyorlardı.

Yine Sabri Korkmaz ağabeyimizin kızları Yurdağül hanım ve Kohpinikli Küçük-ağanın oğlu Mehmet Küçük'ü de burada tanıdım. Yurdağül hanım Bölge Yatılı Kız Okulunun müdür vekili ve Mehmet Küçük ise Adıyaman'ın meşhur ağalarından Mehmet Gürsoy'un köylerinden birinde öğretmenlik yapıyorlardı. Birde kâhta kazasında bir öğretmenimiz vardı. Onunla bir defa görüşmek imkanını bulmuştum. Adını şu anda hatırlayamıyorum. Önemli olan bölge halkının bu öğretmenlerden iftiharla bahsetmeleri idi. Aynı zamanda Vali Muavinliğine de vekalet ettiğim için bu öğretmenler hakkında bilgiyi rahatlıkla öğrenebiliyordum.

Diğer illerdeki Ağın'lı hemşehrilerim hakkındaki sitayışkar sözleri başka bir yazımda sunmama müsaade etmeniz dileği ile yazıma son vermek istiyorum.

Çeşitli illerde Emniyet Müdürlüğüm yanında başka görevlerim de oldu. Amma Felsefe öğretmenliğini çok benimsedim. Ve daha yararlı olduğuna inandım. Emniyet Müdürlüğünden emekli olmama rağmen Felsefe öğretmenliğim devam ediyor. Hangi toplantıda veya yerde bana "nerelisin" diye sorulduğunda iftiharla "Ağın'lıyım" diye cevap veriyorum.

Bana bu olanağı sağlayan hemşehrilerimi sevgi ve saygı ile selamlarım.

AĞIN'lı olmanın onurunu ve gurunun yaşadım ve yaşamaya devam edeceğim.

AĞIN Dergisinin Notu:

-Sayın Aksu'dan bundan sonraki sayılarımızda felsefi yazılarını da bekliyoruz.

İBİK DAYIDAN

Derleyen: H. Cüneyt ÖZKUL

HELALLEŞME

Toğ o dayı hastalanmış,Keban'a doktora götürüyorlar.Arkadaşları da yanında uğurluyorlar.Toğ o dayı herkesten helallik alıyor.Tabi İbik Dayı'ya da "hakkını helâl et" diyor.O da ediyor.Etrafindakiler,tavla oynarken devamlı kavga ettiklerini kasederek."Sen neden helâl ettin" diye soruyorlar.İbik Dayı da

"Neme lazım belki o geberür,ben onu göremem.Onun gözleri kör olur,o beni göremez,ondan"diyor.

HELE ÖBÜRİNİ GÖREYDİN

Mahallenin nöbet (çoban tutulana kadar,davarın sırayla her gün bir ev tarafından otlatılması)sırası bize gelince,nöbete İbik Dayı gider.Fidoş bibi gilin koyun ikiz doğurur.İbik Dayı iki kuzuyu birden getiremeyince birini çaya atar.

Fidoş bibi "ana anam ne güzel guziymiş,hele hele."diyerek kuzuyu severken İbik Dayı' da hiç bozuntuya vermeden "hele öbürini göreydin"der.

ZOĞNA DELİĞİNDEN GEÇERKEN

Ömer Lütfü İbik Dayı'ya takılmak için

Sana bir soru soracağım hiç düşünmeden cevap vereceksin der.

"Hiç penceresi olmayan bir odanın tabanını tamamen üzümle doldursalar,bir kediyi kapatsalar,kedinin çışı gelince ne yapar?"

Ömer Lütfü lafını bitirmeden İbik Dayı cevabı yapıştirir.Zoğna deliğinden (Eski evlerde,demir kilitlerin olmadığı zamanda,kapıların kilitlenip açılabilmesi için kullanılan tahta dişli dillerin kaldırılması için elin sokulduğu delik) geçerken dilin üstüne sıçar.

BIZBİLİK

İbik Dayı'nın çocukluğunda,gençler keklik avına gidiyorlar.O da hevesleniyor,"ben de gideceğim"diye tutturuyor.

Evcığe gidiyorlar,tam keklikler evcığe doğru gelmeye başlıyor.Herkes ava hazırlanırken İbik Dayı başlıyor bızbılık öttürmeye.Herkes "ne yapıyorsun şimdi bızbılık öttürülür mü?keklikler kaçacak sus"diyorlar.İbik Dayı hiç istifini bozmadan "Ne yapalım yani siz keklik avlayacaksınız diye ben bızbılık öttürmeyem mi"diyor.

DÜNYADAKİ FEODAL TOPLUMLARIN GELİŞİM ve YOK OLUŞ NEDENİ?

Mehmet Ali BİLİR

Konuyu aydınlığa kavuşturmak için insanın kökenini ele almak gerekmektedir. bu köken biyoloji bilgini Darvi'nin 19.nci asırda ortaya attığı nazariyeyi henüz bozacak bir nazariye ortaya atılmış değil, atılanlar müsbet ilim bakımından tutunmamışlardır.Darvin nazariyesi insanın atasının maymun olduğudur, eleştiriler milyonlarca yıl önce insanın ağaçlar üzerinde yaşadığı ağaçlardan inç çıkı organlarında bir takım değişmeler olduğudur. Ağaçlar arasında yaşaması, iş neticesi hayvanlarda ayrı bir özellik taşıdığıdır. Örneğin: Ağaçlar arasında yaşamaları doğanın kendilerine verdiği fırsatlardan faydalandıkları, bol miktarda albüminli besinler yemeleri (Kuş yumurtası, av etleri) gibi beyinlerinin gelişmesine etkili olmuştur. Anti parantez arzedeyim değişmelerinin kökeni otuz milyon yıla varır. Hal bu iken esas bu günkü insanın atasının varlığı altı bin yıla varmıyor, yani olacak değişmeler çok uzun bir sürenin mahsulüdür. Beyni gelişmiş olan insanın hali ile dilinde, kelime telaffuzunda ve diğer yaşantılarında diğer yaratıklardan ayrılır.

Maddi servetin üretimi ve toplumun ilerlemesi beyin değişmesiyle çalışma şeklinide değiştirmiştir. Çalışma şekli değişen ilkel insanın bu defa yaşadıkları yerlere (Coğrafya,iklim) bakımından bir araya gelmişlerdir. Bu tarih öncesi onbeş bin ile dokuz bin yılları arasına raslar.Bu çağda insan sürüsü ormanda avlanmaları nispetinde kendilerini o topluma saydırmışlardır. Yaşlı olanların, tecrübeleri oranında elde ettikleri aletler sayesinde daha fazla doğada üretici güç sağlamaları o insan sürüsünü, yaşlı kişi etrafında toplanmıştır. Böylece kılan doğmuştur, kılanın çoğalması iç evlenmelerin yasak edilmesine sebep olmuştur. Bir kılanın mensubu başka kılan

mensuplarıyla evlenmelere gitmiş ve böylece de ana erkil aile meydana gelmiştir. Bu toplumda ana; söz sahibidir, iş verici ve iş bölümü yapan kişidir. Burada toprak kişinin değil kılanın tüm ortak malıdır. Toprak parçalanamaz bölünemez bu kılanın toprağına saldıran kişi ve kılanlar, o toprak sahibi kılan tarafından savunulur.

Kılanların bir araya gelmesi kabileleri doğurdu, üretici varlık olan toprak kılanlarda olduğu gibi kabile bireylerinin ortak malı sayılırdı. Kabilelerde bireylere verilen değer maddi varlığının çokluğunda değil, o bireyin kabile içinde becerilerine topluma yaptığı hizmete dayanıyordu. Becerili kişi sırasında o kabilenin şefi olurdu. Bu şeflik atadan gelmezdi, o kişinin iş gücüne dayanarak, o kabileler arasında demokratik bir düzen sürdürülürdü. Çünkü bireyin kabile içindeki değeri yaptığı işle ölçülürdü, o toplumlar doğa üstü kuvvetlerin olduğuna inanırlardı. Bu inançları toteminizm dediğimiz din inançlarını meydana getirdi.Bunun nedeni insanın doğa karşısında ki güçsüzlüğü ile ispatlanır. Bir de bugün aklımızın almadığı bu noktaya din diyoruz, manevi kuvvet diyoruz tıpkı onlar gibi. İnsan topluluğu çiftçilik, hayvancılıkta ilerlemeleri M.Ö. 6 ile 4 bin yılları arasına raslar. Ondan sonra madencilikte, ilerlemesi küçük el sanatlarını geliştirdi, böylece toplumlar arasında sınıflar doğdu, çiftçi,çoban, zanaatçı gibi. Bu dönemde kişisel farklar oldu kılan ve kabile devirlerinde üretim araçları

kollektif iken şimdi kişisel oluverdi. Özel mülkiyet hakkı çıktı, bu defa kuvvetli olan zayıfı yenerek kendi çıkarına çalıştırmaya başladı, böylece kölelik doğdu.

Kölelik insan oğlunun bir aşama çağıdır. Ondan evvel kabileler arasında olan savaşlarda tutulan esir edilen insanlar öldürüldü. Özel mülkiyet çıkınca yasalarla örfi adetlerle öldürmeler yasak edilmiş, özel mülk sahibi kişilerin çıkarlarına hizmet için kölelik devam ettirilmiştir. Kölelerin çalışması mülk sahiplerinin dahada geniş toprak elde etmelerine yardım etmiştir. İşte böylece feodal toplum doğmuştur. Bu denli toplum gelişmeleri Avrupa'da başka, Asya'da başka, Afrika'da başka şekillerde ve çağlarda gelişmiştir. Bu değişimler Avrupa'da beşinci yüzyılında başladı, Asya'da üçüncü yüzyılda, Afrika'da sekizinci yüzyıllarda görülmeye başladı. Avrupa'da özellikle Roma İmparatorluğunun parçalanmasıyla kendisini gösterir. Parçalanmış imparatorluk toprakları üzerinde, yer yer Kontlar, Senyörler, Derebeyler belirdi. Bunlar geniş topraklara sahip çıkmakla toprakları üzerinde yaşayan insanların emeğini sömürmeğe başladılar. İşte bu dönemde toprakta feodal kişiler, toprak üzerine çalışan feodal toplumlar doğdu. Bu toplumların nasıl sömürüldüğünü nasıl horlandığını, nasıl küçük görüldüğünü bize intikal eden tarihî kaynaklardan öğrenmekteyiz. Bir örnek: Bir Fransız asilzadesi öldürülürse, maddi ceza olarak ikibin lira (bugünkü parayla) toprak üzerinde çalışan bir köylü öldürülürse on lira ceza verilirdi. Bu yasa hükümleri ilk çağda Hammurabi kanunlarında da vardı. O çağlardaki yasa hükümleri feodal toplumların yasa hükümlerinden daha demokratik olduğunu mantık sahibi olanlar anlarlar.

Feodal düzen orta çağda o kadar ilerlediki toplumda sınıflar meydana geldi. Köleler, köylüler, burjuvalar, asiller gibi. O çağda feodal kişiler kendilerini din liderlerine de kabul ettirerek din liderleri de bu sınıfı savunmaya koyuldular. Hatta bazı dinlerde Hıristiyanlık ve Budizmde rahipler, papazlar, racalar, feodal kişilerden meydana gelmiştir. Bu sınıflardan olan bireyler diğer sınıfların bireyleriyle selamlaşmazlar, kız alışverişi olmaz, aynı yerlerde oturmazlar. Feodal toplumda, söz sahibi olan senyörler hakim olduğu sınıfı çalıştırır. Bunlar o kadar güçlendilerki bir zaman topraklarını daha iyi işlemek için bazı aletlere ihtiyaç hasıl oldu, çalıştırdıkları kişilerin bir kısmını şatoların etrafında topladılar. Onlara lazım olan araç ve aletleri

yaptırdılar, böylece o şatonun etrafında bugünkü şehirlerin ilk temeli atılmış oldu, genişleyen şehirlerin ürettiği de veya yaptığı aletleri başka köy ve şehirlerde satmak için bir sınıf daha meydana geldiki (Tacirler) bu tacirler bugünkü toptancı tüccarları meydana getirdi.

İş bölümüne göre sınıflar:

1. Toprakta çalışan köylü.
2. Toprağı işlemek için alet yapan zanaatçılar.
3. Aletleri satan veyahut mübadele yapan tacirler.

Bu sınıfların tümü Avrupa'da senyörlerin, kontların, derebeylerin, Asya'da racaların, şeyhlerin, din liderlerinin, ağaların, beylerin saadet ve mutluluğuna çalışırlardı. İşlediği toprak kendinin değil, yaptığı sapan, çanak, çömlek kendinin değil. Takas usulü ile tacirin malı yine kendinin değil. Bu usul bazı ülkelerde 17. yüzyıla kadar normal seyrini takip etmiş ondan sonra sendelemeler kendini göstermiştir. Örneğin: Fransız ihtilali gibi. Vaktaki zanaatkarlar arasında loncalar doğmuş, loncalar her sınıfın mensup üyelerinin hak ve hukukunu korumuşlar. O zaman feodal sistem zayıflamış, bu defa kapital sistem doğmuştur. Bu sistem de sınıfları sömüren sistem olmakla beraber, insanlığın toplumların bir aşaması olarak, feodal sistemden iyidir. Feodal toplumda, toplumu çok az kişi kapital sistemde bir sınıf başka sınıfları sömürür. Türkiyemizin ekonomik açıdan bugünkü düzeni, kapital sınıfa benzer bir düzen olduğundan, tabiri caiz ise kapital elde etmenin en kolay yolu çeşitli yollarla devlet hazinesinden kapitali bireylerin cebine aktarmaktadır. Tarihi gelişim bakımından nasılkı kılan, kabile ve feodal toplumların sonu gelmiştir, kapital düzeninde sonu geleceğine inanılmaktadır. bu inanç loncaların gelişmesi nasılkı feodal sistemi yıpratmıştır, yıkmıştır, kapital düzenin insan emeğini sömüren toplumsal sınıfın çıkarlarını yok edecek güçler, yöneticiler yan baskı kuvveti olan mesleklerin savunucuları olan sendikalar olacağına inanmaktayım.

Su andaki koalisyon hükümeti davranışları ile meslek kuruluşlarının yönetime katılmayı amaçlamaktadır. İşte buna gerçek demokrasi diyeceğiz.

MEHMET ORHAN(★)

Elazığ'ın Ağın ilçesine bağlı BEYELMASI köyünde 1922 yılında doğdu. İlk öğrenimini Beyelması'nda ve Ağın'da, ortaokulu Arapkir'de tamamladı. 1942'de Sivas Erkek Öğretmen Okulu'nu bitirdi ve bir yıl Tunceli (Kalan)da ilkokul öğretmenliği yaptı. 1943 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat bölümüne girdi ve 1945 yılında mezun olarak Sivas ortaokulu türkçe öğretmenliğine atandı. On yıl süre ile görev yaptığı Milli Eğitimde, Koyulhisar ve Susehri orta okullarının kuruluşunda Müdür olarak çalıştı. 1954 yılında Milli Eğitimden ayrılarak 1955 de Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ye girdi. 26 yıl şirketin personel servisinde Kontrolör, Müdür Yardımcısı ve Müdürlük görevlerinde bulundu.

1966 yılında Kamu İktisadi Kuruluşları yönetimi konusunda kazandığı bursla, bir yıl süre ile Fransa'ya gönderildi.

1981 yılında emekli oldu. Halen Türkiye Libya Ortak Tarım ve Hayvancılık A.Ş. de İdari İşler Müdürü olarak görev yapmaktadır .

Evli ve üç çocuk babasıdır. Fransızca bilmektedir. Şiirleri İŞTE, Anahtar ve Ağın Dergilerinde yayınlanmıştır.

(★) Sayın Mehmet ORHAN'ın "Yaşama Atılan Düşler"adlı hazırlanan kitabından alınmıştır.

İNSAN HALİ I

Ben bir köy çocuğuyum,
Doğu Anadolu'dan ...
Asmalı bir evde doğdum
Bir yıl önce Cumhuriyetten,
Mevsim güze doğru,
Üzümler kararırken.

Yedi yaşında başladım
Koyun,kuzu gütmeye,
Sekizimde okuldaydım,
Tek odada üç sınıflı.
Fırat boylarında gezdim,
Kozluk çayı'nda çimdım,
Arpalar sararırken.

Sıtmadan titredim,
Kızgın yaz güneşinde.
Göz ağrısı çektim,
Toz,toprak içinde.
Ekin,yulaf taşıdım,
Harman savurdum,
İncirler morarırken.

Ben bir köy çocuğuyum,
Yalın ayak
Çalı çektim sırtımda
Kara eknek yedim,
Ot yedim kılıkta.
Bir kardeş yittirdim körpe,
Yanakları alarırken.

Ankara - 1980

İNSAN HALİ II

Ben bir köy çocuğuyum,
Batı yakasından Fırat'ın,
Severim anam gibi köyümü
Dünyanın öbür ucuna gitsem
Yansın içime aydınlığı,
Nal sesleri gibi al bir atın.

Ben bir köy çocuğuyum,
Büyümeden ergenliğe ulaştım.
Arka çıktım,el uzattım,
Yoksullara,düşkünlere.
Bağdaş kurup bir köşe minderine
Çıra ışığında ders çalıştım.

Büyüdüm, güvey oldum
Üç gün,iç gece
Davul zurna ile gırdım
Dünya evine.
Her biri bir seksen beşlik
Üç oğul yetiştirdim
Bilgece

Büyüdüm,kente geldim
Sizlerle düşüp kalktım.
Gıysı giydım sizler gibi,
Sizler gibi kravat taktım.

Sonra müdür oldum,
Döner koltuklu odalarda,
Şimdi buradayım işte,
İnsan halı bu.

Ankara-1982
Mehmet ORHAN

GÜNLERİM

İşte bir gün daha bitti
Belki hiç hatırlanmayacak,
Belki de hayatını değiştirecek bir gün
Benim günlerim ise bir sarhoş gibi;
Gülüyor ama farkında değil bir maske gibi
Yürüyor,geçiyor ayakta uyur gibi
Her geçen günün sonunda
Saçlarım biraz daha aklaşıyor,azalıyor
Çizgilerim daha belirginleşiyor
Suçlarım,cezalarım,günahlarım artıyor
Geceler,kara geceler
Yaptığımız yanlışları örten
Siyah bir kefen sanki
Belki biraz daha huzurlu ve sakin
Ama karanlığın derinliğine gittikçe
Bir kâbus,bir korku
Belki yeni bir gün için
Belki de sonsuz bir uyku için
Siyah kefene bürünüyorum
Huzur ve güven içinde.

SELAM

Leylak kokuları ile
Çimen kokusu ile
Islak toprak kokusu ile
Sana selam
Sararmış altın yapraklarla
Çıplak ağaçlarla
Islık çalan rüzgarla
Ayrılığa selam
Ayaz gecelerle
Bembeyaz karlarla
Eriyen kardan adamım ile
Bütün anılara selam.

Fatma Nur ÖZDEM
Ankara Yahya Kemal Beyatlı
Lisesi 1.sınıf Öğrencisi

HABERLER

Daha öncelikle sayımızda vermemiz gereken haberlerimizden:

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Doçentlerinden hemşehrimiz Nevzat ASYALI - Geciktirilmiş olsa nihayet- Profersörlüğe yükselmiştir. Kendisini kutluyor bundan sonraki çalışmalarında başarılar diliyoruz.

★

Yine Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Doçentlerinden hemşehrimiz Mehmet KÖSEOĞLU yıllanmış Doçentliğini Danıştay kararıyla aşarak Profersörlüğe yükselmiştir.

Kendisini kutluyor ve çalışmalarında başarılar diliyoruz.

"Sevgili Nevzat, Sevgili Mehmet bundan böyle yüreğinize kuvvet"

★ ★ ★

Derneğimizin geleneksel olarak, her bayramda gerçekleştirdiği bayramlaşma toplantısı, az sayıda hemşehrimizin katılmasına rağmen, 12,06,1992 cuma günü 10.00.- 17.00. saatleri arasında Bel-Pa Buz Pateni sarayında gerçekleştirilmiştir.

Bundan sonraki toplantılarımızı daha fazla katılımı gerçekleştirebilmek ümidiyle, tüm hemşehrilerimize sağlık ve esenlikler dileriz.

★

İstanbul'dan bir haber:

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği sevgili hemşehrilerimiz, Piknik gezimizi 7 Haziran 1992 Pazar günü Subaşı piknik yöresinde yapacağız.

Serviste üç otobüsümüz var Kadıköy'de, Sultanahmet'te ve Güngören'de, piknik gezisine ilginizi bekliyoruz. Kurban Bayramını kutlar sağlık mutluluk başarı dileriz.

Yönetim Kurulu

Ağın Dergisinin notu: Bizde İstanbul'lu hemşehrilerimizin bayramını kutluyoruz. Keşke bizde sizlerle olaydık." Canın gide hey gidi !"

★

Kıymetli hemşehrimiz Mahmut Nedim Gençosmanoğlu, Hac farizesi dolayısıyla bulunduğu Mekke'de 14 Haziran 1992 Pazar günü (Kurban Bayramının dördüncü günü) vefat etmiş ve orada toprağa verilmiştir.

Muhterem ailesine, yakınlarına ve bütün sevenlerine baş sağlığı temennimizle (sevmiyenine hiç raslamadığımız) kıymetli ağabeyimize Allah'tan rahmet dileriz.

Sevgili Nedim ağabey her şeyin tam gönlünce olduğunu bilmekte ve teselli bulmaktayız.

Nur içinde yatsın.

★

Hemşehrimiz Leyla-Arif KAYA'nın oğlu, Dr. Vâkîf ÖZKUL'un yeğeni Baran ile Saadet Bülbüloğlu 26 Haziran 1992 Cuma günü Büyük Ankara Otelinde nişanlandılar. Gençlere mutluluklar dileriz. "Allah tamamına erdire"

Hemşehrimiz Güler-Ö.Nurettin DOĞAN'ın kızı Neşe ile Bircan Yüksel 27 Haziran 1992 Cumartesi günü Ankara, Atakule Nikah Salonunda evlenmişlerdir. Çiftleri tebrik eder, ömür boyu mutluluklar dileriz. "Bir yastıkta kocayalar"

Hemşehrimiz Av. Cevdet ÖZDEM I.Ü. Çapa Tıp Fakültesinde Böbrek nakli (Transplantasyon) ameliyatı olmuştur. Sağlığına kavuşarak Ankara'ya dönmüştür.

Büyük geçmiş olsun sevgili Cevdet. Yıllardır süren Dialize elveda, bol Üreli Cojolara (İdrarlara) merhaba, Böbreğini veren Yaşar'dan da Allah razı ola.

Hemşehrimiz Selahattin SAKALLI 24 Haziran 1992 günü Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinde başarılı bir BYPASS ameliyatı geçirmiştir.

Kendisine acil şifalar ve tez zamanda sağlığına kavuşmasını dileriz.

Ula Selahattin... Onca gorhtun'da noldi? Görirsinki ölmedin! Ondörtlüğü belinde emekli başkomiserin sen çok yaşa!

28 Haziran 1992 Pazar günü Türkiye Muharip Gaziler Derneği tarafından Ankara'da yapılan kongrede, hemşehrimiz Kore gazilerinden emekli Yüzbaşı Halit HOCAOGLU, Genel Merkez Yönetim Kurulu Dış İlişkiler Başkanlığına seçilmiştir. Başarılar dileriz.

Sevgili Halit ağabey başkan oldum diye düllüce çalmayı bırakmayasın ha!

ÖZEL BİR HABER:

Yazı kurulu üyelerimizden kıymetli arkadaşımız Nihat ASYALI evine bir it eniği almış olup ismini de Tobi koymuştur.Sör Tobi diye çağırdığı bu it eniği yüzünden, bütün çalışma ve dostlarla ilişkili programları da aksayan tüm ASYALI ailesinin durumunu ise Doktor Vâkıf şöyle tarif ediyor." Şekerim herkes evini beklesin diye it alır, bunlar ise bir it aldı şimdi ailecek evde iti bekliyorlar."

Bu konudaki son durum ise şöyle:

Nihat ve ailesi, yirmibeş yıldır gittikleri Merkez Bankası Gümüldür dinlenme tesislerine, (ki bu tesislere gidebilmek için nice en yüksek siyasi ve bürokrat kuyruğa giriyor.) Sör Tobi isimli sevimli itlerine uygulanan vize yasağı dolayısıyla bu yıl maalesef gidemediler ve kendilerine ancak hızlı entel sosyetinin yaşadığı Bodrum sahillerinde yer bulabildiler .

"Ula Nihat Tobi'yi biraz boşla ,açcuh da dergiye uğra.".

N.İ

GEÇEN BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	H	A	R	H	A	R	B	A	C	I		A	L	U	Ç		A	G	A	
2	I	M		O	N		A		O	R	G		E	Z	A		Y	A	K	
3	B	A	H	R	I		R	U	J		I	G	Y	A	K		V	I	R	A
4	I	Z	A	T		T	O	S	O		D	O	L	M	A	K	A	L	E	M
5	L	O	L	I	K		Ş			N	I	D	A	A	L	A	N		P	A
6	I	N	I	K	A	S		T	E	L	K	I	N			K		Z		
7	K		M		S	Ü	Y	Ü	K			K	I	L	E		T	O	G	O
8		B	Ö	Ğ	E	L	E	K		E	Ğ				H	G		K	I	Z
9	A	R	Z			Ü	Ğ	E	N	D	I	R	E		V	A	Ş	A	K	
10	Z		K	E	L	K	I	T		N		Ö	R	D	E	K			K	A
11	O	K	U	M	A		N	I	K	A	S		D	I	N	G		S	I	R
12	T	O	L	I	K			M			E	D	I	B		U	S	U	L	
13		N			E	M			H	A	V	U	L		A	J	E		I	D
14	T	O	S	I			I	B	A	D	E	T		I	L		M	I	K	L
15	E		E	R	I	N	M	E	K		C	U	L	B	A	N	T			
16	N	A	R	I	N		E	T	I	L	E	N		L	K			O	B	A
17	T	R	T		C	Ü	C	Ü	K		N	U	R	I	O	N	A	T		R
18	E	Ş		P	I	Ç	E	L	I	K			A	S	K	E	R	L	I	K
19	N	A	N	I	K					I	L	I	K			O	Y	A	K	
20	E	M	E	K		A	L	K	A	R	I	S	I			N	A	K	I	T